Nagyvárad, 1897. III. évfolyam 256. szám. Vasárnap, november 7.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 « 05 »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállitva:
Egész évre . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . 2 » 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVARAD, november 6

Királyunk az olasz királynál.

Nagy dologra készülnek Turinban; az olasz alkotmány ötven éves fennállásának ünnepére. Lesz fény, lesz evviva, ott lesz Umbertó, de rajta kivül ki lesz még ott vajjon ?

Ez a gondolat bántja az olaszokat és igyekeznek ünnepükre fejedelmi látogatásokat kieszközölni, legalább a szövetségeseket, vagy az egyik szövetségest. Ferencz Józsefnek is, mint osztrák császárnak 1898. decz. 2-án lesz 50 éves jubileuma, mire az összes uralkodók elfognak menni Bécsbe, csak az olasz kétes, mert 1881-iki bécsi látogatását még most sem kapta vissza Umbertó. Ugy áll tehát a dolog, hogy sem Turinban nem lesz az osztrák császár, sem az uralkodók bécsi találkájában nem vehet részt az olasz király, ha azt a rövid 16 esztendővel ezelőtt tett látogatást vissza nem kapja.

Ez ugyan csak az olaszoknak volna kellemetlen, de hát ők szövetségeseink, s igy előzékenységre számithatunk. A nehézségek elsimitására ment tehát Goluchovszky külügyminiszter Monzába, hol az olasz külügyminiszterrel és a szenátus elnökével találkozott és értekezett.

Valószinü, hogy megállapodtak abban, miszerint Ferencz József még ez évben, vagy jövő év elején *Turinban* meg fogja látogatni Umbertót.

A turini *Stampa* hevesen követeli ezikkében a *római* látogatást, de hát az bajosan fog megtörténni, mert a mi királyunk van olyan katholikus, mint a *Stampa* szabadkőmüves — és a pápai állam megrablását nem fogja szankcionálni királyunk egy római látogatással.

Mert a római kérdés még nincs befejezve, nem került le a napirendről.

Két évvel ezelőtt, mikor éppen nagy zajjal készült az Italia Unita fennállásának negyed százados jubileumára, Menelik király az egykori pápai zuávok fegyverével olyan sebeket ejtett az egyesült Olaszország katonai becsületén, hogy elment a kedvük a jubilálástól.

Igaz, hogy pénzük sem igen volt reá. Elkobozták az egyházi vagyont, kiüzték a szerzeteseket egyszerü czelláikból, megadóztatták még a Szüzanya názárethi házát is, melyben az örök Ige testet öltött, rátették szentségtörő kezeiket a kegyes alapitványokra — — — mindez nem használt semmit, az óriási deficzittel nem birnak megküzdeni, a gyarmatpolitikát kénytelenek folytatni, a revanche-ról kénytelenek lemondani.

Az olasz trónörökös tavaly végig járta az európai kath. udvarokat, mindenütt kosarat kapott, utóvégre is — Montenegróból vitt haza menyasszonyt.

A mult év elején nagy lármával hirdették a liberális és szabadkőmüves lapok, hogy végre egy kath. uralkodó is ellátogat a Quirinálba. A portugáli királyról szólt e hir, aki közeli rokona a savoyai háznak. Ez a látogatás is elmaradt, mert a tiszta katholikus ország fejedelme kész volt feláldozni inkább rokoni érzelmeit, mintsem megsérteni alattvalóinak vallásos érzületét, megbántani a világ katholikusainak általánosan tisztelt fejét.

Amennyire sülyedt egy negyedszázad alatt az uj Olaszország, annyival emelkedett a pápa tekintélye. A népek és fejedelmek tőle várják a társadalmi válság megoldását, nemzetközi kongresszusok őt kérik fel, akit nem vesz körül szuronyerdő, hogy lépjen közbe a béke biztositására.

Apostoli királyunk annyiszor kimutatta a Szentatya iránt érzett fiui tiszteletét, hogy most sem fogja őt megbántani az erőszakolt római látogatással. Bár ő az oszlopa a hármas szövetségnek, becsüli szövetséges társait, ilyen áldozatot nem fog hozni sem az olasz alkotmány, sem Umbertó király kedveért. Inkább elszenvedi azt, hogy az ő jubileumáról elmaradjon a Quirinál mostani ura, semhogy római látogatásával megsértse kath. alattvalóinak vallásos érzületét, megbántsa a Szentagyát és befejezettnek jelentse ki a római kérdést.

Umbertó király pedig, ha nem akar elmaradni a bécsi jubileumról, megelégszik a turini látogatással is. Goluchovszky külügyminiszter monzai utja kétségkivül meggyőzi az olasz udvart arról, hogy tanácsosabb lesz Turint választani királyunk látogatásának szinhelyéül.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Nevelési rendszerek.

Irta: Kincs István.

Gubás András, mikor káposzta csősz létére megismerte, hogy a mai nevelési rendszer pipadohányt sem ér, fölcsapott paedagogusnak. Es tessék elhinni a közerkölcsiség szinvonala akkorát rugott egyszere fölfelé, mekkorát a nagy bőgő hurja szokott, mikor a sok vonónyiszálás közben megszakadva gazdáját pofon legyinti.

Ugy történt, hogy a megyeri iskolásgyerekek rájártak a káposztára. Nem mintha a káposzta csalogatta volna őket, dehogy! hanem tetszik tudni, a káposzta között répa is találkozott s mert egy néhány kamasz kifundálta, hogy a répa nem is utolsó portéka az ehető dolgok között— hát egyszer csak bucsut kezdett járni a káposztás földre az egész iskola.

Mindezen dolgokat persze nem lehetett békességes szemmel nézni. Mert hát különben ugyan mire való volna a káposzta csősz Megyeren? Hiszen ha Gubás András valósággal szemet huny, akkor ugy kipusztul minden répa Megyerről, mint a zsidó Beőből: csécs ütött közéjük s az egész familiájukat elvitte Ábrahám kebelébe.

Hanem egy bökkenő mégis volt a dologban. Gubás András nem tudta, hogyan üssön a közé a sok garabonciás diák közé. A boldogtalan elüljáróság, mikor őt meghitezve hivatalába ünnepélyesen beigtatta, furkóbotott nyomott a markába puska gyanánt. Azt pedig csak süsse el az öreg biró. Persze azt adták ozul, hogy hát minek pazarolná Gubás András a falu puskaporát, mikor a káposztát ugyis csak a kecske, vagy kánya kivánja meg; már pedig a kecskét lepuskázni tiltja a községi szabályrendelet, a kányát meg Gubás Márton ugy se tudná meglőni: ha a templomtoronynak fogja a puskáját, a lövést szentül a tanitó csibéje rija meg len az udvaron.

Csakhogy csősz puska nélkül, annyi mint a lakadalom czigány nélkül, kutyának sem imponált a sok kamasz ficzkónak. Akárhogyan rázta nekik messziről a botját, azok még akkor is nyugodt lélek ismerettel válogatták a répát, melyik szebb, melyiknek van kisebb vörös foltja — az persze kevésbé szokott keserü lenni s futásra csak akkor gondoltak, mikor már a markát nyujtotta az üstökük után.

Szóval no Gubás Andrásnak mint csőszneknek csöpp respektusa se volt semmi féle iskolás gyerek előtt. Azon pedig változtatni kellett.

Azt gondolta, elmegy először a berekbe, vág két-három hatalmas mogyoróveszőt s ezekkel azután beállit az iskoláka. A tanitó természetesen kötelességének fogja ismerni minden diákját pad-pad után lehuzatni. Ez a legegyszerübb és legpraktikusabb módja a büntetésnek, mert igy legalább bizonyos, hogy a sok között okvetlen benn foglaltatik a répatolvajok bandája.

Es Gubás András a hogyan gondolta, ugy is lett. Azaz hogy a mogyorót megkeritette és beállitott, hanem hát a tanitóval nem tudott semmire se menni. Tessék csak elképzelni, mikor a csősz az egész iskola ellen néhány bot erejéig statáriomot kért. Azt mondta, az tisztára lehetetlen.

— Lehetetlen! — tört ki Gubás Andrásból a nagy csodálkozás — aztán már, hogy volna az lehetetlen! Hiszen itt hozom a botokat, lelkem! gyerek meg dögivel van az iskolában. Tessék csak a hátukat össze-házasitani velük. Egyszerübb dolgot képzelni se lehet a világon. S az volna a lehetetlen!

— Igenis, hogy lehetetlen — bizonykodott a tanitó úr — mert tetszik tudni a verés manapság már idejét multa az iskolában.

THEA, RUM és THEA-SÜTEMÉNYEK;
továbbá mindennemü CSEMEGÉK
első kézből; nem bizományi raktár, nem lerakat;
a bizományos hasznát a n. é. közönségnek ajánlja fel
KÁDÁR JÁNOS,
FÜSZER-, BOR- és CSEMEGE-KERESKEDÉSE
NAGYVÁRADON.
333 5—10

A delegácziók összehivása.

A képviselőház hétfői ülésén teszik közzé azon királyi kéziratot, mely a delegácziókat november hó 16-ára Bécsbe hivja össze.

Ugy a főrendiház, mint a képviselőház — ez utóbbi már kedden — megejti a delegáltak megválasztását a jövő héten.

Irányadó körökben általános az a nézet, hogy a delegácziók ülései nagyon rövid ideig tartanak majd, — a mennyiben 3 hét leforgása alatt be is fejezik az ülések sorozatát.

A kormány rajta van, hogy a képviselőházban még e hónapban 3 vagy 4 javaslatot tegyen, még pedig jelentőségteljes kérdésekben.

A büdzsé minden valószinüség szerint deczember hó első felében kerül tárgyalás alá, a mit azután nyomon követ az adókivetés módozatainak megállapitása.

ORSZAGGYULES

A képviselőház ülése.

Budapest, november 4.

A képviselőház tizenegy órakor megnyilt ülésén csak a kérvényeket tárgyalta, lévén ma azoknak a ritka szombatoknak egyike, amelyen egyetlen egy interpellácziő sem volt előjegyezve. A következő kérvényeket tárgyalta a képviselőház:

Nagybecskereki bíróságok és ügyészség személyzete, Kolozsvári bíróságok és ügyészség személyzete, Nagykikindai bíróságok és ügyészség személyzete a millenniáris évnek nyugdijukba háromszoros beszámitása. — Kendeffy Kovács József 48-as honvédhadnagy, Ángyán Ferencz 48-as honvédtizedes, Tóth Pál 48-as honvédhadnagy, Lamper Márton, 48-as honvéd, Rosenberger András, 48-as honvéd, Hörczer Mihály, 48-as honvéd nyugdij megállapitása. — Szatmár vármegye közönsége az állami és törvényhatósági tisztviselők nyugdijügyének egységes rendezése. — Háromszék vármegye közönsége »Pastaur« intézet felállitása. — Tápió-Sáp község országos vásárok rendezése. — Kaposvári bíróságok és ügyészség személyzete, Gyulafehérvári bíróságok és ügyészség személyzete, a nyugdijtörvény módositása. — Komárom vármegye közönsége, Liptó vármegye közönsége, Marostorda vármegye közönsége görög-kath. püspökség felállitása. — Komárom vármegye, Baranya vármegye, Fejér vármegye törvényhatósági alkalmazottak fizetésjavitása. — Beszterczei bíróságok s ügyészség összes személyzete, Szolnoki bíróságok s ügyészség összes személyzete nyugdijtörvény módositása, fizetési fokozatok rendezése, adó- és nyugtabélyeg eltörlése. — Aradi fogházőrök anyagi helyzetük javitása. — Állami tanitók országos egyesülete anyagi helyzetük javitása. — Ugrai földmivelő munkások általános titkos szavazati jog és gyülekezési szabadság. — Veszprém vármegye, Torontál vármegye, Ung vármegye a tüzkárbiztositás államositása. — Fiume város és kerületének képviselőtestülete a törvényeknek a fiumei kerületben való életbeléptetése tárgyában. — Szabolcs vármegye közönsége, a községi törvény módosttásával járási bizottságok alakitása. — Petényi Ottó emlékirat a gazdasági válságról.

Hármat (Háromszék, Fiume és Petényi kérvényét) az irattárba helyeztetni kivánt a bizottság, a többit pedig kiadatni az illető szakminiszternek.

Pasteur-intézet Háromszéken.

A kérvényeknél a képviselőház hozzájárult a bizottság véleményéhez. Csak éppen *Háromszék* vármegye kérvényénél, amelyben a vármegye egy »*Pasteur*« intezet felállitását kéri, szólalt föl *Thaly* Kálmán. Azt javasolta, hogy a kérvény ne csak a belügyminiszternek, hanem a közoktatásügyi miniszternek is adassék ki. A képviselőház hozzájárult Thaly Kálmán inditványához.

Hosszabb vita keletkezett ezután *Fiume* város kérvényénél.

A fiumeik kérvénye.

Béldi László ismerteti a fiumeiek kérvényét, mely egyrészt oly erős és szokatlan hangon, mondhatni: rosszalandó hangon van irva, másrészt sanctionális jogot vindikál magának arra, hogy a magyar parlamentben hozott törvények életbe léptettethessenek Fiuméban, — hogy a bizottság azt határozta, hogy irattárba tétessék. A kérvény különben is tulmerész kivánságokat foglal magában, szemben a 68-diki kiegyezéssel, de másrészt elkésve is érkezett oly időben, mikor a törvényhozás a kérdésben már határozott.

Elnök: Kivánnak e hozzá szólani?

Hangok balról: Halljuk a kérvényt! Halljuk a szokatlan hangot!

A jegyző felolvassa a kérvényt.

Thaly Kálmán: Megvallja, hogy a kérvény hangja a követelés, a tiltakozás stb. szokatlan, a kérvények hangjától elütő. De őt inkább a reprezantanza azon kijelentései döbbenti meg, midőn azt mondja, hogy a törvények életbeléptetésének ily módja — megrenditi hazafiságukat. Ezt nem hiszi, sokkal többre becsüli a fiumeik hazafiságát, semhogy ezt őszinte nyilatkozatnak venné. De ha szokatlan is a hang, el kell ismernie, hogy sok igazság is van a kérvényben. Önkormányzatukat féltik s mivel Fiume corpus separatum, nem kell a kérvényét ugy venni, mint egy vármegyéét. Nekünk az olaszok barátsága mindig becses volt hajdan és az ma is. Sokkal veszedelmesebb ránk egy nagy délszláv birodalmi mozgalom, mintha Fiuménak önkormányzatát épségben tartjuk.

Ha erőszakoskodunk, akkor a fiumei olaszságot vagy az olasz modentizmus karjaiba kergetjük, vagy a nagy délszláv állam hiveivé teszszük. Ő egyiket sem akarja. A fiumei polgárság ragaszkodik a magyar állameszméhez. Saját tapasztalata nyomán elmondja, hogy tavaly a millenium ünnepséget milyen impozánsan, a szózat és a hymnus eléneklése mellett ülték meg. Nem kell hát rosszakaratot látn az ő törekvésükben, hanem tapintattal kell a kérdést megoldani.

Horánszky Nándor: Nem akar elébe vágni a fiumei anket tanácskozásainak. Hiszi, hogy ez az anket a megbomlott fiumei békét helyreállitja. Az irány, mely a kormánynak a törvény életbe léptetése ügyében a regnikoláris bizottság határozatai alapján vezeti: helyes; de nem helyes a módszer, melylyel a kormány ez irányban halad. — De másrészt kijelenti, hogy Fiume követelése se Fiume jogával, se az állameszmével nem egyezhető össze s azért hozzájárul a kérvény irattárba tételéhez. (Helyeslés.)

Gr. *Batthyány* Tivadar: Mint Fiume képviselője azt fejtegeti, hogy a törvények életbeléptetésére, 1868 óta, amióta a segnikoláris bizottságok először nem tudtak véglegesen megállapodni, a kormányok ellentétes felfogással voltak. Legutóbb a bünvádi eljárás életbeléptetését rendeleti uton léptette az igazságügyminiszter. Ő azt hiszi, hogy ha a kormány a törvénynek Fiuméba való életbeléptetése előtt meghallgatja a fiumeiek kivánságát, akkor az ügy békés mederbe terelhető.

Alkalmat vesz egyuttal magának a Fiuméval szemben felhozott vádak megczáfolására. Részletesen ismerteti a kolportált vádak tarthatatlanságát. Végül ujból kijelenti, hogy igenis Fiume ragaszkodik ősi autonomiájához, de nincs separetisztikus tendenczája. Fölemliti az iskolák feletti fölügyelet jogát. A fiumeiek mindig elismerték az állam felügyeleti jogát, de ragaszkodik ahoz, hogy a kormányzónak közegei által történjék. Arról is megemlékezik, hogy »Fiume harmadik faktor.« Bizonyos dolgokban igenis harmadik faktor. Pl. ha autonomiáját módositani akarják, ahoz mint harmadik faktornak, az ő beleegyezése is szükséges. Végül arra kéri a képviselőházat, hogy ami a kérvény hangját illeti, azt ne vegyék szigoru kritika alá, vegyék tekintetbe, hogy Fiume legszentebb jogát védelmezte.

Lukács Gyula csak azt csodálja, hogy Fiume a hazafiságának megrendülésével fenyegetődzik. Szerinte a bajokat, a zavarokat csak a fiumei kormányzó hiánya okozza. Nem fogadja el a kérvényi bizottság határozatát, mert igazat ad a kérvénynek.

Gubás András rázni kezdte a fejét, mintha rosszúl értette volna a dolgot. Hiszen valóságban nevetséges valami verés nélkül tanitani! A mester bizonyosan megbolondult. Meg is kérdezte nyomban voltaképen, mit is értett az alatt, hogy a verés ideit multa az iskolában.

— Hát azt, felelte a tanitó, hogy a veszekedést tiltja a legujabb nevelési rendszer.

Süssék meg az egész nevelési rendszerüket! — pattant föl a csősz dühösen. — Verés nélkül nevelhetnek zsiványokat, de böcsületes embert hiszen bajjal. Ha engem gyermekkoromban annyiszor meg nem raktak volna, akkor talán magam is rabló volnék most a bakonyban. holott ugy csősz létemre böcsülettel védem a mások tisztességes tulajdonát. Dobják ki ma a botot az iskolából s nem adok neki tiz esztendőt, hát annyi gazember lesz a vármegyében, hogy két hóhér se győzi majd az akasztást. S azoknak a pokolbéli nyomorusága a kendtek lelkén szárad majd, kik azt az uj nevelési rendszert kifundálták Ugy bizony kedves tanitó ur.

— No nem egészen — a védekezett a mester — kend őrizze a káposztáját, a gyerekek nevelését meg csak bizza mi reánk.

— Igenis értem, instálom én őrizzem a káposztát, ellopni meg ugyis a maga diákjai lopják majd el. Köszönöm szépen. Hát azért jöttem én ma panaszra. Ez az igazságszolgáltatás.

— Az igazságot, lelkem, nem csak bottal diktálják — veté ellen a tanitó — foganatosabb eszközök is vannak még annál.

— Teszem példának okáért?

— Nohát jöjjön András bácsi, mindjárt meg látja.

Kéznél fogta Gubás Andrást és bevezette az iskolába. Ott azután elkezdett beszélni.

A tulajdonjog szentségéből indult ki s olyan predikácziót tartott a mind közönségesen összegyülekezett kamaszoknak, hogy kevés pap van, ki ugy utána tudná csinálni. Gubás András legalább szivesen vette azt a tanitást. Majdnem sirva fakadt.

Mikor azután a mester végezett, utóljára megkérdezte, ki fog még ezentúl répát lopni?

De egyetlenegy tolvajjelölt sem jelentkezett.

— Jól van, gyerekeim, ezt vártam tőletek — fejezte be a tanitó a kihallgatást és kivezettő Gubás Andrást az iskolából.

— Lássa — szólt oda neki útközben — igy kell a fiatalok böcsületérzésére hatni. És higyje meg, galambom, ez százszorta többet ér minden botozásnál.

A csősz még mindig meg volt hatva, hanem azért kicsit tamáskodva felelt a tanitó önhitt nyilatkozatára:

— Hiszen jól van, jól. Hanem hát izé . . . én csak azt gondolom, ha az istennyila mindig csak dörögne és soha le nem sütne, bolond volna, ki arra a dörgésre mindig megremegne. Isten áldja meg kedves kántor úr.

A tanitó, hogy a távozó csősz után nézett, megcsóválta a fejét. Azt az embert hiszen bajosan győzte meg. Kemény feje van az olyan öregnek, nehéz abból egy belecsontosodott rögeszmét kifürészelni.

És a tanitó nem is fürészelte ki.

Gubás András kettőzött vigyázattal őrizte ezentúl a gondjaira bizott káposztásföldeket s hála az ő vigyázatának még az nap vagy öt kölyket rajtacsippet a répadézsmáláson. Valamennyi azok közül való volt, kikben a tanitó csak nem rég annyira fölkeltette a becsületérzést.

A csősz nem adta volna egy vak lóért azt a dolgot. Nem bántotta, nem kergette a tolvajokat, inkább maga futott az iskolaházba, kéznél ragadta a mestert s vitte ki a káposztásba, hadd gyönyörködjék az ujonnan kifundált nevelési rendszer csudálatos hatásán.

A tanitó kicsit kényelmetlenül érezte ugyan magát, hanem azért mégsem engedhette, hogy egy közönséges csőszszel szemben a rövidebbiket huzza. Összeszedte minden sütnivalóját s hosszu magyarázatban adta értésére Gubás Andrásnak, hogy az az öt lurkó visszaeső bünös, kiknél a szenvedély annyira kifejlődött már, hogy egy predikácziő olyan kevés, a ki irtására, mint egy macska padlásra való egér pusztitására, hogy kell azt repetálni.

Gubás András keserves ábrázattal meredt az okoskodó mesterre, ugy kérdezte meg azután tőle.

Visntai után többen személyes kérdésben szólalnak fel. Azután elfogadják a kérvénynek irattárba való helyezését. *Bánffy* bejelenti, hogy holnap hozza a hivatalos a delegácziók összehivását. Hétfőn a Ház meghallgatja ezt s kedden megválasztják a delegáltakat.

Álom és való.

Persze! csak a szomszédban van baj. Ott ütik az asztalt, meg egymás hátát, itthon csendes minden.

A képviselő ház ülése csak formális, a munkája pedig formátlan semmiség, üres időpocsékláS.

Mikor a szomszédban hajba kapnak, dehogy mulasztaná ei a másik szomszéd, hogy ne delektálja magát, inkább ott hagyja a főztjét, a konyháját és nézi, hogy mire mennek oda át?

Sokszor persze mig a gazda más felé néz, baj történik oda haza; meg kozmásodik az étel, vagy szerencsétlenséget csinál a magára hagyott gyermek.

Mi dolga van a mi képviselő házunknak? Semmi. Pihenés után édes a nyugalma. Mit csinál a kormányunk? Semmit. A provizórium megnyerése után miért is csinálna?

Pedig volna talán a magunk háza táján is mit tenni-venni és kár abban hagyni a munkát csak azért, hogy jobban élvezhessük Ausztria parlamentjének titáni harczait? Nézenek csak körül most, üres idejükben, ugy unalomból a Kegyelmes urak, keressék fel azokat a helyeket, ahol a szegény nép tanyáz, érdekes dolgokat fognak ott látni s ha éppen nincs egyéb dolog, talán erre is rá lehetne keriteni a sort? Látni fognak az ország szivében, magában Budapesten körülbelül tizezer egészséges, dolgozni vágyó munkást, kik kénytelenek, a legjobb akarat mellett is, munkanélkül, éhezve kóborolni. Ez a munka nélküli kóborgás szüli aztán azt a sok bünesetet, a börtönök tulzsufoltságát, mert a munkanélküliség okozza a nélkülözést, ami aztán sok esetben bünre csábit.

Látni fogják, hogy a fővárosban minden vasárnap összegyül az az elkeseredett tömeg és hallgatja, áhitattal hallgatja az agitátorok szavát, kik erősen ostorozzák a mai társadalmi rendet, a mi még ugyan nem bün, de kikelnek a vallás ellen is és hazafiatlanságra buzditják az éhes, szenvedő tömeget.

Látni, illetve hallani fogják, hogy hol itt, hol ott történik szerencsétlenség az épitkezésnél az épitőmester fukarságából, gondatlanságából.

Tapasztalni fogják, hogy forradalmi eszmékkel van tele a munkásosztály lelke és látva, hogy senki, vagy legalább kevesen törődnek velük, önön maguk akarnak bajukon segiteni.

Szóval, ha csak egy kissé széjjel tekintenek, mindjárt nagy munkahalmazzal állanak szemben.

Vegye kezébe a kormány a munkások ügyét. Biztositsa nekik a biztos megélhetést. Törvényt csináljon, mely a munkások és vállalkozók közötti viszonyt rendezze.

Ha ezt teszi, ugy kevesebb lesz az elzüllött ember és nem lesznek tulzsufolva börtöneink.

De ha csak ugy tétlenül, összetett kezekkel ülnek, ha csak nézik a munkás osztály mozgolódásait akkor majd a munkások baja a mi bajunk lesz és szurony-erdőre, nem parlamenti intézkedésre lesz szükség.

Lehet, hogy nagy nyugalma idején szépeket álmodik a kormány, de hát a legszebb álom sem ér semmit, ha rideg a való.

A pihenés még nagyon korai — csak rajta, dolgozni.

A közös függő államadósság kimutatása.

A függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság Bécsben, 1897. évi november hó 4-én tartott 13-ik ülésében az államjegyek forgalmi összegét 1897. évi október hó végével a következőnek találta:

A bizottság saját feljegyzései alapján a tulajdonképeni államjegyek összege:		
1	forintosokban	705.342 frt — kr.
5	»	109,199.900 » — »
50	»	11,960.000 » — »
	Összesen	121,865.242 frt — kr.
A közös pénzügyminisztérium hivatalos közlése szerint a forgalomban levő sóbányautalványok összege:		60,822.550 frt — kr.
	Összesen	182,687.792 frt — kr.

A közös függő adósságnak közös költségen beváltandó 312 millió forintnyi összegéből az 1894. 24. t.-czikk rendelkezései értelmében f. évi október hó végéig 1, 5 és 50 frtosokban összesen bevonatott és mint törlesztett leiratott 199,294.659 frt — kr.

ellenben még törlesztetlenül maradt 112,705.341 frt — kr.

Nevezetesen az 1 frtos jegyekből, melyekből 1894. évi julius hó 24-én, mint az 1894: 24. t.-czikk életbelépésének napján 57.883.361 frt — kr. még forgalomban volt, f. évi október hó végeig bevonatott és mint törlesztett leiratott 57,178.019 frt — kr.

ellenben még forgalomban maradt 705.342 frt — kr.

Kelt a függő államadóssá.g ellenőrzésére kiküldött országos bizottság Bécsben, 1897. november hó 4-én tartott 13-ik üléséből.

Halassy Gyulu, s. k. biz. alelnök.

Ifj. gróf Pálffy János, s. k. bizottsági tag.

Dr. Ámon Ede, s. k. biz. tag és jegyző.

Diák nyomorhoz.

Kolozsvár kir. közjegyzője *Gidófalvy* dr. egy tegnap megjelent röpiratában behatóan foglalkozik a diáknyomorral és helyes tapintattal mutat azon módokra, melyekkel ezt az égetően sürgőssé és aktuállissá vált kérdést megoldani lehetne.

Többek között igy szól:

»Minden főiskolai hallgatónak, a fennálló egyetemi rendszer szerint, hetenkint legalább 2 szünnapja és ezenfelül elegendő más vacátiója is van. Ha e heti 2 szabad napra az illető hatóságok a hozzájuk beosztott és erre előre jelentkező fiatal embereket munkára behivják: ezek e két nap alatt óriási mennyiségü munkát, főleg restántiát volnának képesek feldolgozni. A ki pedig ismeri közhivatalainknak ezen restántia betegségét, jól fogja tudni azt, hogy mi a restántiák megszüntetésének jelentősége Mondjuk pl. hogy ha Budapesten 500 ilyen fiatal ember 2 napon át dolgozik, hetenként ezer munkanapot, azaz ezer napi munkát tud szolgáltatni. Beletanul egyuttal az ügykezelésbe, melyről a 4 év után képesitési bizonyitványt kap s lehetővé teszi, hogy az irnoki kar s a fokozatosan mindinkább kiküszöbölendő dijnoki munkaerő, csak a kurrens és soronkivüli ügy darabokkal foglalkozzék. Az egyes fiatal ember részéről teljesitett ez a munka kevés, az állam és a közhatóságok részére azonban, összevéve, nagyon sok és nagyon eredményes. Az államnak nagymértékü költségmegtakaritást jelent, mert az irodai személyi kiadások tételét rendkivül leszállitja. Annak a fiatal embernek ugyanis igényeit — tett munkájához viszonyitva — egy évi 100 vagy 150 frtos stipendium teljesen kielégiti s e mellett mégis mindig óriási segitség részére, mert hiszen minden jelentkező hozzájuthat annak élvezetéhez, nem lévén, mint a többi ösztöndijak egyedül a kiváló és nagy tehetségtől feltételezve.

S volna-e ok igy arra, hogy az éhség kergesse őket a szocziálizmus zászlaja alá? Bizony nem. Havi 10—15 forint a megélhetésre ugyan kevés, de sokat pótol. S a szocziálizmusnak össztőkéje tapasztalat szerint, sohasem a semmi hanem a többre vágyás, mely a meglevőnek elégtelenségéből származik. Az egyetemi szocziálizmus főoka az a rendkivüli aránytalanság, a mi a tanpálya nehézsége és a társadalom igényei között fennforog. Oka, —

És voltaképen hányszor kell a predikáczióját megrepetálni, mester ur, hogy légyen mindenkinél foganatja?

— Tetszik tudni, András bácsi — volt a válasz — az a gyerekektől függ s azok különleges természete szerint nagyon változik. De én ismerem a magam tanulóit s hitet mernék rátenni, hogy egyszerü intést ujból megreszkirozva, az bizonyosan fog rajtuk. Feléje se szagolnak többé a kend káposztásának.

— No akkor csak menjen, kedves tanitó ur és reszkirozza meg holnap azt az intést. De ha aztán az se találna fogni, akkor elmegyek én az iskolába s a régi nevelési rendszer értelmében teszek majd igazságot. Isten engem ugy segélyen.

A tanitó hazaszármazott. Gyönyörü dikcziót komponált ki, melylyel majd másnap a gazemberek szivére fog beszélni. Guba András pedig aznap is leste nem jelentkeznek-e a bocsületérző répatolvajok.

És nem hiába leste őket. Vagy huszan beállitottak a tilosba és delektálni kezdték magukat a szép fehér répában. Ugy látszik a tanitó predikácziója másodszor már kevesebbet fogott rajtuk, mint először.

Most a sor Gubás Andráson volt. Megesküdött rá, hogy ő lendit a dolgon, ha egyszer más szamár hozzá. Másnap megvárta, mire a gyerekek mind iskolába sietnek s akkor ő utánuk ballagott. A tanteremből kihivatta a mestert, ő meg belépett s belülről magára zárta az ajtót.

A tanitó nem tudta elképzelni miben sántikál a csősz. Hanem rövid vártatra minden világosan állott előtte: ott ben olyan bőgés keletkezett nyomban, mintha három falu az apját bucsuztatná, mellette csattogott a bot, suhogott a korbács, Gubás András meg egyre csak azt hajtogatta:

Retek répa, adok én nektek répát!

És adott nekik. Végigverte az egész iskolát. A mester hiába dörömbölt, kiabált, káromkodott a zárt ajtó előtt, a csősz ezt addig meg nem nyitotta, mig az egész iskolát iszonyuan el nem látta.

Azután mint a kinek teljesen rendén a szénája, visszafordította a kulcsot és nyugodt lélekismerettel lépett ki a folyosóra.

— Barbárság! — kiáltotta fogvicsoritva a tanitó.

— Dehogy az, ez csak a régi nevelési rendszer — felelt a csősz — és akaszszanak föl, ha nem lészen fogamatja. Rekamendálom magamat.

Elment. Az az hogy elment lesni a gondjaira bizott kertekbe. Lesett egy napig, lesett két napig, lesett egy teljes héten keresztül, — hanem tolvaj, kinek répára fájt volna a foga, az nem mutatkozott. A régi nevelési rendszer nagyszerüen bevállott.

ismételjük — az az aranytalanság, mely végeredményében a mindennapi kenyér rovására esik.«

A budapesti egyetemi hallgatók szocziálizmusa kétségtelenül az egészségtelen közállapotoknak kórtünete. Mi, a kik rettegve félünk attól, nehogy a mi főiskolai ifjuságunk, a mi jövendő latejner osztályunk kebelében a német és franczia diákok szocziálizmusa társát találja: ujólag figyelmébe ajánljuk az illetékes köröknek a fejtegetett expedienst, mert fél, hogy a kórtünetek gyakori ismétlődéséből a lajtaner osztály igazi és nagy betegségére ébredjünk.

A temetők rendezése.

— A szépészeti és közlekedési szakbizottság ülése. —

Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap egész délután a temetők rendezése ügyében tanácskozott. Alaposan megvitatták a főmérnök által kidolgozott tervezetet, mely szerint a város Körözs balpárti részén levő temetők lezárása mellett az u. n. Rulikovszky-temető bővitettnék ki s rendeztetnék be központi temetővé.

A kérdés rendkivül sürgős, mivel a város elkövette azon baklövést, hogy a Zöldkerti temető bezárását e hónap végére kimondotta, mielőtt gondoskodott volna okszerüleg és czélirányosan uj temetőről.

Hogy ezzel milyen kényes helyzetbe jutott a város, kiérzett a bizottságban jelen volt tagok mindenikének a szavaiból.

Jól lehet a főmérnök arról igyekezett meggyőzni a bizottságot, hogy a temető hezérásával semmi zavar nem fog keletkezni, azt hiszszük, hogy még sok kellemetlenség kutforrása lesz a központi temető rendezésének kérdése.

A tegnapi tanácskozás folyamán igen fontos kérdések merültek fel, amelyeknek a megoldása — csak a felekezetek ügyeinek, jogainak szemelőtt tartásával a szerzett jogok teljes és méltányos respektálásával lesznek végleg megoldhatók.

A városi tanácson a sor, hogy minél nagyobb gonddal készitse elő az ügyet a csütörtöki közgyülés elé, nehogy ismétlődjék az a már nem is ritka esett, hogy érdemleges, határozat nélkül kerüljön ki az előterjesztés a közgyülés asztaláról.

A bizottságnak voltak olyan tagjai, akik csupán az izraelita tkmetőeeelkülönitését akarták, mig a különböző keresztény halottak egymás mellé temetését óhajtották.

Ez lehet felfogás dolga, de katholikus szempontból semmi szin alatt meg nem engedhető. A katholikus vallásnak megvannak a temetőkre vonatkozó szertartásai, ilyen egyik főkriteriuma a katholikus temetőknek, hogy az beszentelve legyen s a katholikus vallásu hallottak szentelt földben nyugodjanak.

A bizottság tagjait Busch Dávid főmérnök ugyan megnyugtatta, hogy az egyes keresztény felekezeteknek külön parczellák lesznek kijelölve, de minden esetre, az előzmények tanuságát levonva, résen kell lenni, nehogy a közgyülésen más határozatot hozzanak, a mely okvetlen felebbezést s ez által az ügy hallogatását vonná maga után.

A tanácskozás lefolyása a következő volt:

Papp János elnökölt, jelen voltak; dr. Kornstein Lajos, Guttmann József, Mezey Mihály; Rendee Vilmos. Száhländer Károly, Schöpflin Ágoston, Busch Dávid, Huzella Gyula, ifj. Rimler Károly, Dus László, Hoványi Géza, Beczkay Lajos, Szüts Dezső, Stark Gyula, Rácz Mihály s az izr. hitközség részéről Szücs Albert.

Papp János elnök bejelentette, hogy egyes városok s igy a főváros temető-szabályrendeleteit bekérte.

Majd felolvasták *Busch* Dávid főmérnök jelentését és javaslatát, melyet a központi temető tervezetével együtt adott be.

A jelentés szerint a Rulikovszky-temetőt szántóföldekkel kibővitik, ugy hogy 30—40 évre elég temetkező hely lesz. Széles utakkal parczellákra osztják, fásitják az utak szélét. Az egész temetőt vaspántokkal s élő sövénynyel keritik körül, mint a Schlauch-tér van Az izraelita temetőt külön elkeritik.

A temetőt halottas házzal, boncteremmel, felügyelő lakással, sirásó lakással látják el.

Két oldalt kriptákat épitett a város, a melyeket 1—3 száz forintért családok megszerezhetnek. A sirok rendes sorokba jelöltetnek ki s a hely szerint 3 osztályba soroztatnak.

Minden sirhelyért bizonyos összeget kell fizetni s az egész sikrert gondozását a város eszközli.

A felekezetek részére külön parczellákat jelölnek ki, de lesz egy rész közös temető, a hova felekezeti különbség nélkül helyezik el a halottakat.

Az összes munkálatok 29610 frt 60 krba kerülnének.

Később fejleszthetnék a temetőt s elláthatnák kápolnával és oszlopos csarnokkal.

Az izr. temetőt örök áron bocsátanak a hitközség rendelkezésére, mivel hasznot huznak a sirok eladásából. A külön halottas ház költségeihez a hitközség 50 %-al járulna, mig a rituális bejárót teljesen a hitközség épitené.

Busch Dávid ezután hosszasabban ismertette a tervezetet.

Ifj. *Rimler* Károly felveti a kérdést, hogy deczember elsőtől, mikor a Zöldkerti temetőt bezárják, olyan helyzetben lesz-e az uj temető, hogy a szükséges sirhelyeket kijelöljék.

Busch Dávid kijelenti, hogy ha a novemberi közgyülés a javaslatot és tervezetet elfogadja, azonnal ki lehet jelölni a sirhelyeket

Schütz Albert sérelmesnek találja, hogy az izraelitáktól szedjenek dijakat a sirokért A zsidóknál a szedett dijakból nem csak halottat temetnek, hanem szegényeket temetnek, kórházat tartanak fenn, gyógyszereket adnak. A bizottság javasolja a közgyülésnek, hogy az izraeliták részére vagy csekély dijért, vagy ingyen adják a temető helyet s a hitközség sajátjából létesitse az épületeket, joga legyen a hitközségnek szedni a sirhelyek diját.

Papp János ezt nem tartja teljesithetőnek, mert kevés az idő és ily hamar nem lehet szabályrendeletet alkotni. A jövedelemre különben is szüksége van a városnak a fenntartásra és temető gondozásra. Kivételt nem lehet tenni.

Ifj. *Rimler* Károly *nem akarja, hogy a köztemető felekezetek szerint legyen elosztva, hanem a zsidókat kivéve, egymás mellé temessék a halottakat.*

Dr. *Kornstein* Lajos kérdést intéz a főmérnökhöz, hogy a talaj meg lett-e vizsgálva, nehogy vizbe temessenek, mint most a Zöldkertben. — Ha a hitfelekezetek megfelelnek a szabályoknak, külön területet hasithatnak ki részükre.

Beczkay Lajos vitatja, hogy felekezetek szerint kell a temetőt felosztani.

Hoványi Géza elengedhetlennek tartja, hogy a felekezetek részére külön-külön kihasittassanak a temetkezési helyek. Katholikus szempontból szól. Szükség van hath. temetőre, ezt megkivánják a kath. vallásu polgárok, megkivánja maga a vallás; a katholikus temetőt be kell szentelni. Eddig is volt külön temetőjük, jövőben is okvetlen kell. De kötelessége a városnak gondoskodni egy helyről, a hova közösen temessenek. A helyek árát felekezeti különbség nélkül le kell fizetni, mert ez az alap, a melyből a temetöt fenntartják, gondozzák.

Ifj. *Rimler* Károly ismételve a mellett szólal fel, hogy felekezeti különbség nélkül egy helyre temessék a keresztyén halottakat. Most e kérdésből is látja a nehézságeket, a melyek deczember hó 1-én előállanak.

Busch Dávid kimutatja, hogy a tervezet szerint a felekezetek külön terület-táblákat kapnak temetkezési helyül a temető keretén belül. A nehézségeket könnyen le lehet győzni. Megnyugtatólag válaszolt a főmérnök Hoványi Géza azon kérelmére is, hogy deczember 1-én tud-e a gör. kath. és róm. kath. halottak részére külön temetkezési helyet kimutatni. Kérdés az is a főmérnök előtt, hogy a felekezetek pl. a katholikusok ragaszkodnak-e a külön területhez?

Hoványi Géza: Feltétlenül ragaszkodnak.

Busch: Akkor nem lesz akadály; ki lehet a területet hasitani.

A bizottság a mellett foglalt állást, hogy a felekezetek külön táblába temettetnek.

Az izr. temetőben a városnak megfizetik a többivel egyformán a sirhelyeket, de azonfelül vehetnek jótékonyczélra magasabb dijakat.

A holttestek áthelyezése.

Hoványi Géza: Nagyon sürgős a temetők ügyének rendezése, s igen kivánatos, hogy tiszta dologgal menjenek a közgyülés elé. A zöldkerti temető be van zárva; gondoskodott-e a város arról, hogy azok a családok, a kik családi sirhelyeket vettek a régi temetőben s halottaikat át akarják vinni az uj temetőbe, ott dijtalanul kapjanak helyet. Ezt követeli az igazság, jog és a méltányosság. Ez azért már most meghatározandó, mert egyes családok élő tagjai részére rövid időn szükség lehet sirra.

Papp János szerint a részleteket a szabályrendeletbe kell befoglalni s ezt a közgyülés eszközölheti.

Hoványi Géza nincsen az elnök nyilatkozatával megnyugtatva. Nem majd, hanem már most kell azt elhatározni, megállapitani. A kérdésen nem lehet könnyen átsiklani, mert mindenkit kegyeletes érzés füz a halottjához.

Mezey Mihály fontosnak tartja a kérdést s éppen ezért nem lehet oly hamar megoldani. Ingyen nem adhatja a város a helyet, mert akkor egyszerre 300-an áthelyeztetnék a sirokat s betelne hamar az uj temető. A vétel által csak a régi temetőhöz van joga mindenkinek.

Papp János: Azért sem adhatja a város ingyen a helyeket az áthelyezésre, mert az uj temetőben drágábbak a sirhelyek. M.ből fedezi a város a 30 ezer frtot s a fenntartást. Ezt be kell hozni.

Hoványi Géza: Ilyen dologból nem lehet a város pénztárát tölteni. Nem 300, hanem 30—40 család lesz olyan, a ki halottjait áthelyezi.

Busch Dávidnak az a nézete, hogy 30 évig kiki ott hagyhatja halottját; azt nem tudja, milyen alapon követelik ingyen az áthelyezéshez az uj temetöben a helyet.

Hoványi Géza érti Busch gondolkozását, a kinek senkije sincs Nagyváradon eltemetve; de nem osztja azt a rideg felgogását.

Guttmann József a mellett szól, hogy ingyen adják az áthelyezésre a helyet. Ha valaki más helyet akar, az fizesse meg.

Beczkay Lajos azt vélné leghelyesebbnek ha kimondanák, hogy az áthelyezésre a város jelöli ki a helőet. Ha szebb helyet óhajt valaki, ugy fizesse meg annak az osztálynak a fele diját.

Hoványi Géza helyesli Beczkay inditványát. Határozzák meg: itt ingyen a hely, itt ilyen áru.

Mezey Mihály semmiféle árleengedést nem adna. A ki át akarja helyezni halottját, a családjával akar együtt lenni, fizesse meg.

A vita befejeztetvén, *Busch* Dávid előterjesztését és terveit egyhangulag elfogadták.

A holttestek áthelyezésére nézve azonban *Beczkay és Hoványi inditványát* fogadták el.

Ezzel az ülés véget ért.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Nov. 7. Elnökválasztó rendkivüli közgyülés a kath. körben d. e. 11 órakor.
November 8. Közigazgatási ülés a megyénél d. e. 10 órakor.
November 8. Megyei közigazgatási ülés, d. e.
November 9. Bucsu-estély Lovassy Andor tiszteletére a Zöldfában, 8 órakor.
November 11. Városi közgyülés, d. u. 3 órakor.
November 13. A »Biharmegyei Nőegylet« közgyülése.
November 13. Jogász tánczestély a Zöldfában.
November 14. A v.-velenczei »Gazdakör« mulatsága.
November 14. D. e. 11—12-ig felolvasás iparosok részére Ragány János és dr. Váradi Zsigmond.
November 18. A »Biharmegyei Nőegylet« hangversenye és tánczestélye a Sasban.
November 21. D. e. 11—12-ig felolvasás iparosok részére dr. Türr Lajos.
November 28. D. e. 11—12-ig felolvasás iparosok részére dr. Tóth Mihály.
November 28. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése, d. e. 11 órakor a jogakadémián.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauh park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

---

* **Elnök-választás a kath. körben.** A nagyváradi kath. kör ma tartja délelőtt 11 órakor közgyülését, melyen betölti a néhai gr. Batthyányi József halálával árván maradt világi elnöki széket A választmány jelöltje az elnökségre báró Gerliczy Ferencz nagy birtokos, tehát egyik előkelő nagyváradi család tagja,kit jól ismer és tisztel Nagyvárad közönsége Éppen ezen tisztelet és közbecsülésnél fogva előreláthatólag megválasztása egyhangulag fog történni. Felkérjük a kath. kör összes tagjait, hogy ma délelőtt 11 órakor a kör helyiségében minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek.

* **Gyülés a jogakadémián.** Tegnap délelőtt a jogakadémiai olvasókör gyülést tartott. A gyülésen elhatározták, hogy dr. Schlauch Lőrincz bibornok ur ő Eminenciájának köszönetét fejezi ki a kör azért, mert a diák kongresszuson tartott beszédjét száz példányban megküldte az akadémiának. A beszédet eltenni rendelték s egy példányt bekötve fognak elhelyezni. Ezen kivül elintézték az ujságok rendezését a mennyiben két ujságot fognak rendelni s uj saktáblákat fognak beszerezni. Elhatározta továbbá a kör, hogy egy vivókört fog alapitani, a melynek az alapszabályainak kidolgozására egy ötös bizottságot küldtek ki. Végül elhatározták, hogy pályázatot hirdetnek két jogi munkára.

* **A kolozsvári ròm. kath. gymnasium hódolata.** Impozáns módon adott kifejezést a kegyesrendiek kolozsvári gimnasiuma azon örömnek, mely a király fejedelmi kegyének fényes megnyilatkozása folytán minden igazi magyar szivét eltölti. A gymnasiumban fennálló önképzőkör ugyanis f. hó 5-én, védszentjének Sz. Imrének napján diszgyülést rendezett, melyen Kolozsvár egész intelligenciája megjelent. Először Sz.-Imre nevelőjének Sz.-Gellértnek életére vonatkozó pályázat eredményét olvasták fel, majd Kozár Endre kegyesrendi tanár felolvasva a király ajándékáról szóló legfelsőbb kéziratot magas szárnyalásu hazafias beszédben ecsetelte a királyi kegy felemelő hatását s ügyesen ismertette a tizek életét, a haza javát czélzó munkálkodását. Az ünnepélyt Erdélyi Károly igazgató hazafias érzés melegétől áthatott beszéde zárta be. Az ünnepély többi pontját szavalatok és a gymnasiumi énekkar hazafias és vallásos dalai töltötték ki.

* **Terényi Lajos temetése.** Dutkay Béla, Gyula város polgármestere, amint értesült a város képviselőjének elhunytáról rendkivüli közgyülésre hivta össze a képviselőtestületet, amelyen elhatározták, hogy mint a városnak kétizbeni képviselőjét, a város saját költségén temetteti el, emlékét és érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja s arczképét a tanácsterem részére megfesteti. Az elhunytat pénteken délután lakásáról átszállitották a városháza tanácstermébe s ott helyezték diszes ravatalra. A család felkérésére Széchenyi Jenő nagyváradi prépost-kanonok leutazott Gyulára, hogy a szt. misét és temetést elvégezze. Szombaton délelőtt volt a gyász szt. mise, melyen a hivatalok és nagy közönség vett részt. A temetés d. u. fél 4-kor volt óriási közönség jelenlétében. A gyászszertartás végeztével Dutkay Béla polgármester beszélt a város nevében, utánna Dr. Fábry Sándor alispán a megye nevében mint volt főispánját bucsuztatta el. Aztán megindult a hosszu menet a szt. Kereszt temetőbe, hol a családi sirboltba helyezték el csendes nyugalomra.

* **Biró választás.** A szomszédos Hegyközszáldobágy községben a napokban tartották meg a biró választást, Bige György tb. főszolgabiró elnöklete alatt. Szebeni Mihályt választották a község birójává.

* **A helybeli 4-ik honvéd ezred élelmező bizottsága** árlejtést hirdet a jövő év egész tartamára az ezred részére szállitandó hus és disznózsirra. A szerződés feltételeit naponként megtekinthetik az érdeklődők a délelőtti órákban a Markovics házban levő ezred élelmezési irodában. Az ajánlatok beadási határideje deczember hó 13-ika, a beérkezett ajánlatok felett pedig 17-én fog dönteni, illetve határozni az élelmező bizottság.

* **Hymen.** Ecsedi Csapó István földbirtokos tegnap előtt tartotta eljegyzését Szőllőssy Klemma kisasszonynyal Szőllőssy Imre nagybirtokos kedves és nagy müveltségü leányával, Földesen.

* **A kamarák orsz. értekezlete.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara diszes uj házát ma avatja fel ünnepélyesen. Ez alkalomból az összes magyarországi kereskedelmi és iparkamarák holnap, hétfőn Szegeden országos értekezletet tartanak. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara képviseletében Janky József kamarai elnök és dr. Sarkadi Lajos titkár vesznek részt az ünnepélyen és értekezleten.

Feltétlenül legelőnyösebben vásárlunk Angol, Olasz, Pichler és honi kalapokat, Carlsbadi czipőket, kesztyü és harisnyákat, nyakkendőket fehérnemüeket stb. kizárólag Fábry Testvérek divatáru házában. Olaszi, Fő-utcza (Rimanóczy-ház) hol uri divatárukban legnagyobb választék van.

A herczeg Montenuovo Alfréd-féle borpinczék egyedüli és kizárólagos tulajdonosa Schwabach Zs. G. pécsi bor nagykereskedő nyomára jött annak, hogy kéteshirü utazók és ügynökök közel két év óta visszaélnek a herczegi czimmel és a czég nevével, a mennyiben a kereskedőknél, vendéglősöknél annak képviselőjéül adják ki magukat. Figyelmeztetjük t. olvasóinkat, hogy a pécsi Schwabach Zs. G. czég össze nem tévesztendő más hasonló nevü czégekkel és hogy a herczegi czimer minden számláján és levelén rajta van. Miután Schwabach Zs. G. urnak, a Montenuovo Alfréd herczeg borpinczei kizárólagos bérlőjének csak Pécsett van üzlete, ajánlatos, hogy a rendelmények vagy Pécsre küldessenek, vagy azok felvételére jogositott és magukat igazolt képviselőknek adassanak át. Egyuttal kéretik az előforduló visszaéléseket a czéggel közölni.

IRODALOM.

— **Biharmegye földrajza.** Osztatlan népiskolák III. osztálya számára. Szerkeszté Zsibovszky Ernő. Idő- és munka-takaritás lebegett a szerző előtt, midőn dióhéjban irt megyei földrajzát sajtó alá rendezte. E czélját el is éri vele, a mint most a könyvpiaczra jutott müből látjuk. A megye általános ismertetését bevezetés gyanánt adva, közigazgatási járások szerint egyenkint sorolja fel a vármegye nevezetességeit. A tizenhét járásban alig van egy, melyben népiskoláink apró emberei előtt legközelebbről érdekelt megyének emlitésre méltó jó tulajdonára ne hivatkozhatnék és mindezt rövid 12 oldalon összevonva adja emlézés végett eléjök, mint minden iskolai tankönyvben, itt is számitva a tanitó kiegészitő magyarázatára. A kis tankönyvecske ára 10 kr. Megrendelhető szerzőnél Bélfenyér, u. p. Tenke.

— **Ügyvédek zsebnaptára.** A napokban hagyta el a sajtót egy közhasznu ügyes munka, *»Jegyzék-naptó ügyvédek, birák és birói végrehajtók számára«* czimmel. A mü szerkesztője *Keneái* Géza dr., valóban elismerésre méltó munkát végzett. Könnyen áttekinthető csoportositásba foglalja a naptári részen kivül *Vegyesek* czim alatt a bélyegilletéki táblákat, a közjegyzői dijszabást, a budapesti váltótörvényszéki dijszabást. a kamatszámitást, pénz és értékismertetést, postai dijszabást, mérték ismertetést és sorsolási naptárt. Ezután részletesen felsorolja a magyar korona igazságügyi szervezetét, annak beosztását és elhelyezését, — az ügyvédek jegyzékében részletesen felsorolva az erdélyi és fiumei ügyvédeket is — és külön fejezetben szólva a horvát—szlavon—dalmátországi birróságok és ügyvédekről.

Különfélék czim alatt találhatók a bécsi ügyvédek és cs. k. közjegyzők pontos névjegyzéke, ezenkivöl pedig magyarországi miniszteri rendeletek és a felsőbb birósági határozatok nehány fontosabbja. Végül jegyzék naplót foglal magában, mely naplónál a napok következési sorrendjük szerint folyószámmal is, de az év utolsó napjától visszafelé számitott sorrendben is számozva vannak s igy különösen a kamatszámitásoknál fölöttébb nagy előnyt nyujt arra nézve, hogy a nap után rögtön azt is látjuk, hogy hányadik napja ez az esztendönek s hány napot számit még azután az év. A csinos piros vászonkötésü kis negyedrét nagyságu munka ára 2 kor és 80 fillér. A mü *Légrády testvérek* czég kiadásában jelent meg.

TANÜGY.

Iskola szentelés. Szép ünnepélynek voltak tanui Csabán a soproni róm. kath. hivek. Az uj tanyai iskolát szentelte föl megfelelő ünnepélyek keretében Nemeskey Andor plebános. Az egyházi ünnepély után szép beszédet intéztek a nagyszámu hivekhez, mely egyuttal az iskola története is volt. 1885 óta élénk szükségen ez az iskola, végre tavaly Schlauch Lőrincz bibornok hathatós támogatásával 2138 frtot ajánlott meg az iskolára, kezdetét vette az épités. Az iskolához Laurinyecz György telket vett, Kristis János az összes válljogot, 37000 drb. csináltatott, Laurinyecz család 1500 frtot ajánlott meg. Végül Laurinyecz Ádám tizedes egy harangot csináltatott. A hitközség maga 368 frttal járul a tanitói fizetéshez, 75 frt egyházmegyés alapitványból pótoltatik. Beszéde kapcsán melegen óhajtva, hogy az egyházi neveléssel mindenha a hazafias nevelés együtt járjon. Neworal Gusztáv tanitó is formás beszédet mondott, hüséges odaadást igérve, s az iskolaszék támogatását kérve. Erre a Laurinyecz család meghivott vendégei asztalhoz ültek s a pecsenye fogásnál Nemeskey plébános felköszönti Schlauch főpásztort, kinek jótékonyszivét Előindia bélpoklosai, Afrika rabszolgái is ismerik, ki adományával az iskola fölemelését lehetővé tette. Ugyancsak ő köszönti föl a jótékony Laurinyecz családot. Neworral Gusztáv tanitó az iskola vendégeit köszönté föl. Vener László Csaba előljáróit ennek élén a jelenlevő Maczák György birót köszöntve föl. Maczák L. György pedig az iskola sikereért ivott. A tanitói kart ugy a vigkedélyü Czédly örnagyot is toasztok üdvözölték. Az iskolába eddig százon felüli tanulósereg jelentkezett.

Felnőttek esteli tanfolyama, mely évekkel ezelőtt is látogatott volt, nyilik meg f. évi november hóban a felső kereskedelmi iskolán, a szaktárgyak, melyek előadására a legkiválóbb szakerők vállalkoztak, akként csoportositván, hogy az áruüzletekben, továbbá pénzintézeteknél és biztositó hivatalokban alkalmazottak egyaránt kiegészithessék ismereteiket. A főtárgyak: könyvvitel, keresk. számtan, levelezés, kereskedelmisme, áruismeret theologiai nemzetgazdaságtan.

EGYESÜLETEK.

Elmaradt felolvasás. A nagyváradi 48-as népkör által f hó 7-ére jelzett felolvasás közbe jött akadály miatt elmaradt és ugyan e hó 14-én fog megtartatni. *A rendezőség.*

SZINHAZ ES MÜVESZET.

A nyári szinidény kérdése.

— A szinügyi bizottság Bölöny mellett. —

Egy pár év óta nincs szerencséje a szinügyi bizottságnak. Meghozta javaslatát s a közgyülés következetesen más szinigazgatónak adta ki a játszási engedélyt, mint a kinek a szinügyi bizottság javasolta.

Az idén reménykednek, hogy a bizottság javaslata keresztül is megy a törvényhatóság zöld asztaiánál.

Ha igy lesz is, ez csak *Bölöny* Józsefnek a személyét illeti, mert ő benne garancziát látnak a szezon sorsára nézve.

A szinügyi bizottság nem ment bele részletesen a pályázati kérvény tartalmának tárgyalásába s igy ma is talány, hogy mit fog csinálni Nagyvárad, ha megadja Bölöny Józsefnek a játszási engedélyt és Bölöny esetleg — mint kérvényében kifejezi — csak a jövő év őszén veszi át a kolozsvári szinház vezetését.

Vagy beérik akkor *Megyerivel* is. Már pedig csak Megyeri nem fog arra törekedni, hogy válása előtt, az utolsó nyári pár hónapra komolyan törekedjék kiváló társulat szervezésére.

Ez olyan fontos kérdés, hogy a mig tisztázva nem lesz, minden bizalmunk, elismerésünk mellett sem foglalhatunk állást Bölöny József mellett, hanem Leszkay András győzelmét óhajtjuk, mert az eddigi években teljesen kielégitette társulatával Nagyvárad közönségét.

A szinügyi bizottság ülése különben igen rövid volt.

Hoványi Géza elnökölt s Farkas Izidor, Huzella Gyula, dr. Munk Béla, ifj. Rimler Károly, dr. Várady Zsigmond, dr. Kornstein Lajos, Pallay Lajos, Kunyhóssy János, Mezey Mihály és Mihelfi Adolf voltak jelen.

Hoványi Géza elnök bemutatta a *Leszkay* András és a *Bölöny* József pályázati kérvényeit, melyeket már közöltünk. Bölöny József ajánlata annyiban eltérő, hogy 3 egymásutáni évre kéri az engedélyt.

Felolvasták még Bölönyinek egy levelét, mely szerint a belügyminiszter megengedte Bölöny Józsefnek, hogy társulatával Erdélyből átjöhessen.

Első sorban Farkas Izidor szólalt fel. Meg van győződve, hogy Bölöny jó társulatot hoz Nagyváradra, de a közönség is győződjék meg. Ezért csak 1 évre adná meg részére az engedélyt.

Pallay Lajos Bölöny Józsefnek 3 évre megadja az engedélyt, de ha a szinház felépülne, megszünik az engedély.

Kunyhóssy János a 3 év mellett van, mert akkor jobb alkalma van Bölöny Józsefnek, hogy kiválóbb társulatot szervezzen. A Bölöny személyén kivül az állami szubvencióban is garancziát lát.

Még *Mihelfi* Adolf és *Hoványi* Géza szólalt fel Bölöny József mellett.

A szavazásnál mind Bölöny József mellett nyilatkoztak, csupán dr. *Munk* Béla szavazott Leszkay Andrásra.

A szinügyi bizottság a következő javaslatot terjeszti a csütörtöki közgyülés elé:

A szinügyi bizottság, mint Nagyvárad város tek. törvényhatósága közgyülése által a szinügy minden kérdésének, szakvéleménnyel ellátására kiküldött közeg, kizárólag Nagyvárad müvészeti érdekeit és müvészi igényeinek lehető legteljesebb kielégitését tartja szem előtt.

Ennélfogva a játszás engedélyét mint eddig, ugy ezuttal is ama társulat részére javasolja kiadatni, amely társulattól Nagyvárad város közönségének fejlett müvészi igényei a lehető legnagyobb mértékben remélhetik kielégitésüket.

Ennek a tárgyilagos felfogás mellett kizárólagosan követendő szempontoknak mérlegelése mellett a város részére megfelelőbbnek a kolozsvári társulatot tartja, amely állandó jellegénél fogva összetanult személyzettel bir, összevágóbb előadásokat nyujt, állandósága és müvészi rangjánál fogva magasabb müvészi irányzatokat keres, állami támogatásban részesülése folytán pedig ily magasabb müvészi irányok kultiválására az esetleg időről-időre nagyobb bevételekkel, de a közönség izlésnek mindig fokozatos megrontásával járó alantosabb müfajok mellőzésére inkább képes.

Ez alapján a kolozsvári nemzeti szinház intendánsa Nagy Bölöny József ur kérvényét terjeszti be pártolólag a tek. közgyüléshez oly megjegyséssel, hogy a szerződésnek vele 3 évre megkötése esetében a szerződésnek az állandó szinház felépitésétől fogva megszünését feltétlenül szintén kikotendőnek véleményezi.

K. m. f.

Hoványi Géza, elnök. *Dr. Várady Zsigmond.*

* **Jàtèkrend**. Magy. Kir. Operaház. 1897 november 8-tól 1897. november 14-ig. Hétfő 8 Nincs előadás. Kedd 9. Alár. Szerda 10. Parasztbecsület. A piros czipő. Csütörtök 11. A bolygó hollandi. Péntek 12. Nincs Előadás. Szombat 13. Lohengrin. Vasárnap 14. Varázsfuvola.

Hivatalos közlemény.

Értesitès.

A népfölkelők figyelmébe.

A f. é. október 18—20-án megtartott szemléről elmaradt népfelkelőket értesitem, miszerint f. hó 7-től 14-ig a népfelkelési járás parancsnokságánál (Fő-utcza a Markovits-ház, honvédlaktanya) utólagosan még büntetés nélkül jelentkezhetnek.

Nagyvárad 1897. november 5

Darvassy Lajos, tanácsnok.

Igazságszolgáltatás.

Elitélt rendőr-biztos.

Nehéz napja volt tegnap a törvényszéknek. Négy nagy és nehéz bünügyet is tárgyalt, a tárgyalás legérdekesebb része a Lőrinczy Gyula rendőrbiztos bünügye a kit tudvalevőleg Molnár István lakatos legény panaszolt be könnyü testi sértés vétségével.

Az ügy akkoriban nagy port vert fel, mivel Lőrinczyt az itélő-tábla határozata következtében állásától felfüggesztették.

Az ügyet akkor részletesen tárgyalták, most csak röviden a következőkben foglaljuk össze az esetet.

A dolog ugy történt, hogy Bereczky Géza panaszt tett a rendőrségnél, hogy szomszédjának Korontai lakatos mesternek a tanonczai ellopták baraczkjait a kertjéből.

Az ügyet Lőrinczy rendőrbiztos kezdte nyomozni s a Korontai tanulóit sorba kihallgatta.

Igy került oda Molnár István is, a ki szintén vádolva volt gyümölcs lopással. A rendőrbiztos azonban a kihallgatás alatt a mikor a fiu semmiképpen sem akart vallani egy bottal megverte s a panaszos állitása szerint mintegy huszat vert reá.

Molnár azonban nem hagyta annyiban a dolgot, hanem feljelentette az ügyet

Ezen feljelentés következtében megindult a vizsgálat s a terhelő adatok következtében Lőrinczyt a biztosi állásától felfüggesztették.

Ma tárgyalták le ezt az ügyet.

A tárgyalást Nagy József vezette, a vádhatóságot Lázár Márton ügyész képviselte, mig a védelmet Rádl Ödön jeles kriminálista terjesztette elő.

A tárgyalás lefolyásáról a következőkben számol be tudósitónk:

Pont három órakor kezdődött meg a tárgyalás.

Elnök legelőször is ismertette az ügyet, a mi után kihallgatták a tulajdonképpeni panaszost: Molnár Jánosnét.

Panaszos előadja a dolgot, a mit különben csak fiától tud s elnöknek arra a kérdésére, hogy kivánja-e a rendőrbiztos megbüntetését, azt feleli, hogy nem kivánja, csak kártéritést számit fel.

Molnár József vallomásában előadja, hogy Lőrinczy őt a vallatás közben gugoló helyzetbe kényszeritette és egy ott levő pálczával megverte ugy, hogy három helyen szenvedett sérülést.

Ezután a tanuk kihallgatása következett:

Legelőször is ki lett hallgatva Csikos László panaszos társa, a ki a kihallgatás alatt a folyosón állott ugy, hogy majdnem minden szót hallott.

Tanu azt mondja, hogy a kihallgatás alatt sirás hallatszott ki a szobából és hogy a biztos nagyon hangosan kiabált.

Különben neki panaszos maga mondta el, hogy a biztos megverte és pedig még azt is megmondta, hogy bottal.

A második tanu Klein Sándor volt a ki szintén terhelőleg vallott. Vallomásában azt mondja, hogy a biztos őt azzal fenyegette, hogy ő is ugy jár mint a másik.

Kihallgatták még Veress György rendőrt, a ki azt mondta, hogy a biztos csak ugy beszélt a panaszossal, a mint azszokás, különben pedig semmit sem tud arról, hogy bántotta volna a panaszost a rendőrbiztos, mivel ő nem volt mindég ott.

Ezzel a bizonyitási eljárás belett fejezve s a tanukat meg is esketék vallomásaikra.

Ezután az ügyész terjesztette elő vádját s kérte a biztost bünösnek kimondani.

A vád elhangzása után felállott Rádl Ödön s igen sikerült beszédben bizonyitgatta a vádlott ártatlanságát s azokat a körülményeket a melyek ellene szólnak a vádnak.

Miután Lőrinczy biztos mitsem kivánt védelmére előhozni, a törvényszék visszavonult tanácskozásra s egy félórai tanácskozás után kihirdette elnök az itéletet a mely szerint Lőrinczy Gyula rendőrbiztost hivatalos hatalommal való visszaélésért száz forint pénzbüntetésre esetleg husz napi fogházra, s hivatalának elvesztésére itélte

Az itélet ellen vádlott felebbezett, mig ügyész megnyugodott.

Tolvaj gyermekek. Három fiatal tolvajt itélt el tegnap a törvényszék. Mind a hárman

még igazán gyermekeks az egyik már is két izben volt elitélve lopásért.

Szomoru dolog az s ha az ember meghallgatta a gyermek mentségét, a mit ugyan megczáfolt sok körülmény — mégis szomoru árnyékot vet ez a mai viszonyokra.

Bod Gavrilló, igy hivják ezt a vádlottat, ugyanis azt vallja, hogy mivel hétfőtől csütörtökig mit sem ettek, azért voltak kénytelenek azt a majdnem semmi értékü holmit ellopni.

Bod Gavrillót és társait a törvényszék ennek alapján el is itélte.

Maga a dolog ugy történt, hogy Bod Gavrilló, Marillu György és Borze János szenteleki lakosok elmentek Lessre, hogy valami munkát keressenek magoknak. Miután munkát nem kaptak, elhatározták, hogy lopnak s Borze János ablakán Bod bemászott s lakásáról mindenféle apróságot kiadogatott, a mivel azután Ürögd felé mentek.

A káros azonban észrevette csakhamar a lopást, a fiuk után ment s őket elfogta.

A törvényszék beigazoltnak látta a lopást s ezért Bavrillót, tekintve hogy büntetve volt, k i l e n c z h a v i börtönre, Bin Vaszalit két és Marillo Györgyöt egy havi fogházra itélte, a melyből mindegyiknek beszámitotttak egy-egy havi vizsgálati fogságot.

Az itélet ellen egyedül Bod fellebbezett.

Megátalkodott tolvaj. Egy megátalkodott tolvajt itélt el tegnap a törvényszék most már negyedizben lopásért.

A tárgyalást N a g y József törvényszéki elnök vezette.

Érdekes volt mikor az elnök megkezdte a tárgyalást.

Elnök: Ugy-e már maga ismeri ezt a termet?

Vádlott: Igen.

Elnök: Hiszen maga már engem is ösmer.

Vádlott: Igen még Gyuláról, de már itt is láttam az elnök urat.

Kurgucz Jánosnak hivják, különben a vádlottat, ki legujabban négyrendbeli lopást követett el, elvivén egy csizmát, egy órát, egy szürt és egy kabátot, mindent más-más helyről és más időben.

Kurgucz azonban ez alkalommal is megjárta, mert megfogták s most azután elitélték és pedig tekintve azt, hogy már háromszor el lett itélve lopásért k é t évi fegyházra itélték.

Az itéletben Kurgucz megnyugodott.

Lövöldöző pinczér-legény. Nagyon érzékeny természetü ember M o c z e k Vilmos pinczérlegény, a ki a mult izben Nagy-Szalontán volt alkalmazásban.

A fiatal legény csakhamar beleszeretett a kaszir leányba Bondár Zsuzsába s ez okozta vesztét.

A leány ugyanis nem viszonozta szerelmét s a legény hiába epekedett. Szerelmi bubánatát fokozta még az is, hogy időközben veszedelmes beteg lett s ez és szerelme annyira hatottak rá, hogy bubánatában ivásnak adta magát.

Három nap és három éjjel folyton mulatott s azután a véletlen éppen abba a kávéházba vitte, a hol azelőtt szolgált.

Itt meglátta Zsuzsikáját s ez annyira hatott rá, hogy elhatározta, hogy öngyilkos lesz.

Vett egy revolvert, a mit zsebébe tett s azzal folytatta a dorbézolást. Egyszer azután a negyedik napon eszébe jutott, hogy el is kellene bucsuzni Zsuzsikájától s el ment hozzá s igy szólitotta meg:

— Zsuzsi elkészültél-e a halálra s elbucsuztál-e szülőidtől, mert én elhatároztam, hogy magam megölöm, hiszen te ugy sem szeretsz engem!

A leány éppen válaszolni akart neki, a midőn kivette M o c z e k a revolvert s azt a leányra szegezve elsütötte.

A golyó szerencsére nem tett kárt, amenynyiben egy gombon a kilencz mm. golyó elcsuszott és semmiféle sebesülést nem okozott.

A legény ekkor magára forditotta a revolvert kétszer magára lőtt. A második lövés halántékába ment ugyan, de komolyabb baja nem történt, mert nemsokára felgyógyult.

A kóházból egyenesen a fogházba vitték M a c z e k e t s ott is volt a mai napig.

A mai tárgyaláson szándékos emberölés büntettének kisérletével volt vándolva s be is ismerte tettét. Mentségéül azt hozta fel, hogy betegsége vitte arra a gondolatra, hogy öngyilkos legyen s a tett elkövetésekor annyira részeg volt, hogy azt sem tudta mit tesz. Megbánta tettét, de már későn.

A törvényszék vádlottat, tekintve az enyhitő körülményeket k i l e n c z havi börtönre itélte, a melyből hat hónapot a vizsgálati fogságból beszámitottak neki.

Az itéletben megnyugodtak.

A nagyváradi kir. tábla kitüzött ügyei.

Előadó: *Dr Marienescu Athanás.*

2240. Márton Zsuzsánna — Sebők Antal.
2315. Hajduk Arzénné — Hajduk Arzén.
2321. Hajback Márton — Göte Zsuzsánna.

Előadó: *Fráter Imre.*

1694. Iszáky György és társai urberi.
1695. Ugyanazon perben pótjelentés.
187›. Serbán Berta — Brusztur község.
1946. B. Szelistye kzzség — Pável Mihály.
2122. Győri Dani János s. társai az orosházai legelö.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

1713. Beimer Pál hagyatéki ügye.
1735. Vigyikán Tógyer — özv. Csurdár Mitruné s. t.
1885. Sztromán Tódor — özv. Sztromán
2268. Kis P. Tógyer s. t. ifj. Kozma Györgyné.
2291. Tamenbaum Miksa — Adler György.

Előadó: *Dr. Járosy Károly.*

1957. Novák Gyorgye s. t. — Argyelán György és t.
1358. A kir. kincstár Mondorlak község.
1970. Simon Sándor — Cserei Ignácz.
2230. Kovács Ágnes s. t. — Somogyi János s. t.

Előadó: *Bócz Géza.*

2191. Batrin Léna s. t. — özv. Batrin Mitruné.
2272. Péter Jakab s. t. hagyatéki ügye.
2282. Szarvasi tkptr. — Sebesi Imréné.
2292. Mayercze Lapadát hagyatéki ügye.
2297. Holtyán Gyorgye hagyatéki ügye.
2303. Styef Miron s. t. hagyatékt ügye.

Előadó: *Urbán Adolf.*

3214. Bakucz Tivadar vagyonrongálás.
2335. Nárk Mihály véderő ellení kh.
3243. Mos Tógyer s. t. becsületsértés.
3615. Mikleán Mihály lopás.
3699. Lengyel Mariska s. t. sikkasztás.

Előadó: *Pojnár Dénes.*

2560. Szamek Éliás hamis eskü.
2683. Kis János zsarolás.
2739. Nyisztor Juon s. t. testi sértés.
2812. Szegedi Péter testi sértés.
2883. Ifj. Bondor Juon testi sértés.
2917. Ifj. Müller György testi sértés.
2959. Pecznyik Pál lopás.
2960. Id. és ifj. Cs. Buzi Sándor hatóság elleni erőszak.
3507. Pál Ambrus gyilkosság.

Előadó: *Polchy Mór.*

3330. Kovaszinczán Mihály testi sértés.
3358. Nebelthan Zsigmond sikkasztás.
3390. Bimbó Ferencz lopás.
3400. Vidlicska Miklós testi sértés.
2402. Koczka Pál lopás.
3222. Magyar János testi sértés.
3223. Frucz Szimeon testi sértés.
3281. Viczai István testi sértés.
3287. Ille Vanti lopás.
3410. Kerczai Györgyné s. t. lopás.
3411. Kuthy Béla s. t. testi sértés.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irta: **ROVETTA G.** Ford.: **S. J.** 61.

Praudinonak semmi oka sem volt panaszkodni, mert hiszen az nagyon természetes volt, hogy a 40-es számunak czipői a 43-aséi mellett legyenek, de a mi szegény ifjunk azért mégsem tudott ebbe belenyugodni.

Elvesztett paradicsoma fölötti **bánkódása** kétségbeesett aggodalommá változott át.

Midőn szobájába ismét belépett és látta az ott uralkodó rendetlenséget, a széthányt ágyat, csak akkor kezdett emlékezni az elmult rossz éjre és borzadva gondolt szerencsétlenségére.

Hogyan fizethetné meg a nyolczszázötven lirát, a mit elvesztett! — — És vasárnapra meg kell fizetnie, ezen nem lehet változtatni!

Kétségbeesve tekintett körül a szobában, mintha a hideg falaktól várna vigasztalást. Ekkor megjelent előtte Ursolina mama gyenge kis alakja, szinehagyott kartonszoknyájába burkolva, a varróasztal fölé hajolva, a mint egészségét rongálja, csak hogy egy pár garast szerezzen össze szegényes háztartásuk költsége-ire

Könnyekben tört ki, haját tépte, mig végre erőtlenül és kimerülve, ugy felöltözözötten a hogy volt, az ágyra vetette magát.

S mialatt átengedte magát az álomnak, mely ólom sulylyal nehezedett pilláira, elhagyta emlékező tehetsége; lelke minden fájdalomtól megszabadult, mintegy megmenekülve az átkozott élettől és végre a nyugalom oly jóleső érzetével zárta le szemeit, hogy azt kivánta, bárcsak soha se kellene felébrednie.

Midőn végre nagy sokára felébredt, már három óra volt s előbbi gyötrelmei ismét megujultak.

Mint rendesen, első gondolat volt: Elza! De oly végtelen ürt érzett lelkében, hogy szinte szédült tőle. Erre következett tüstént a második gondolat: az a nyolczszázötven lira, a mivel ő unokatestvérének Badoeronak adósa maradt és ezen emlékezet oly nagy fájdalommal töltötte el, hogy ugy kiugrott az ágyból, mintha megveszett volna. Eme nyolczszázötven lirának elvesztése annyira való, megdönthetetlen igazság volt, ogy Pradinov kételkedni kezdett azon, hogy vajjon ama másik szerencsétlensége, miszerint Elzát elveszti, szintén igaz-e.

Emlékezett rá, hogy Elza eme szavakat mondta neki: »Holnap meg fogsz tudni mindent!« Bizonyos volt tehát, hogy ő még most nem tudhat semmit és hogy helyzete talán nem is annyira kétségbeejtő, mint a minőnek látszik.

»Eh mit!« gondolta, mialatt ruháját rendbehozta, »hiszen ő oly sokszor mondotta, hogy nem élhet nélkülem. Ki tudja, mit akartak jelenteni az ő szavai? — — Talán az egész csak egy tervszerüen kieszelt csel.«

A két grófnő mindenesetre a Lidóra ment három órakor; tehát nem volt veszteni való idő, ha még csónakot akar kapni.

»Gróf ur! gróf ur!« kiálta utána a portás, midőn nagy sietve el akarta hagyni a szállodát. Megfordult tehát, mert bizonyos volt benne, hogy a portás nem szaladt utána. »Navaredo grófnő kérdezősködött Ön után.«

»Fent van még?

»Nem, elment kisérőjével (az Arany gondolában nem tudták, hogy D, Abaláné Elza leánya) és Del Mantico márkival a Lidóra.«

Erre Praudino rohamléptekben indult ki a szállodából.

Hüvös, zivataros nap volt; a lagunák mozogtak, az ég sötét és fenyegető volt, a szél nekifeküdt a hajó védő vásznának és hátráltatta a hajó gyorsaságát, a mi még inkább növelte Praudino türelmetlenségét. (Folyt. köv.

TÁVIRATOK.

A püspöki konferenczia.

Budapest, november 6. (Saj. tud. táv.) A püspöki konferencziát a herczeg primás nyitotta meg rövid imával. Üdvözölte az egybegyülteket, Hetty eyt megbizta a jegyzőkönyv vezetésével. Ezután Schlauch bibornok memorandumát kiosztották. Általános irányu tárgyalások után végleges határozatot nem hoztak. Az ülést hétfőn folytatják.

A római Opinione Goluchovszki grófról.

Budapest, nov. 6. (Saját tud. táv.) Az Opinioni Goluchovszki gróf monzai látogatásáról igy ir: »A monzai találkozás sem nem igér, sem nem hoz ujat, hiszen a vitális érdekekkel egybekapcsolt nemzetközi helyzetet semmi módon meg nem változtatja. Mindazonáltal arra fog szolgálni, hogy megerősiti a szövetség liszta és nyilvánvaló jellegét, mint a béke legfőbb javának kezességét. Olaszországnak élénk örömet kelt éreznie gr. Goluchovszki látogatása és a király előtt való hódolása fölött. Az az eszmecsere, amely Goluchovszki gróf és a mi miniszterein között fog lefolyni, még jobban meg fogja erősiteni a jelenlegi nemzeti politikával kivivott előnyöket, valamint annak a szükségességét, hogy azt folytassák és becses gyümölcseit a legtávolibb jövő határáig ápolják.

Gerlóczy lemondása.

Budapest, november 6. (Saj. tud. táv.) Cerlóczy Károly alpolgármester — 13 évi szolgálata után — ma beadta lemondását.

Szegvár képviselője.

Budapest, november 6. (Saj. tud. táv.) Müleket megválasztották nagy többséggel.

A fiumeiek Bánffynál.

Budapest, november 6. (Saj. tud. táv.) A fiumeiek anketértekezlete — melyen Bánffy elnökölt — azzal végződött, hogy a miniszter elnök felhivta a podásztát, hogy adja értésére a fiumeieknek azon óhajtását miszerint a törvényeket fiume hozzájárulásával léptessék életbe. Ha azonban ez nem sikerülne, életbe fogja léptetni a Fiumeiek ellenére is. Hivjanak össze a fiumeiekből egy ankétet itt aztán meghallgathatfák azok óhajait. A törvények megváltoztatásáról azonban — igy végzé Bánffy — szó sem lehet.

Egy milliomosnő öngyilkossága.

Bécs, november 6. (Saját tud. távirata.) A milliomos magyarországi *Jordán*-czég tulajdonosának leánya, *Irma*, ki nemrégiben ment férjhez Bécsben, férje hirtelen halálát annyira szivére vette, hogy a ravatal mellett főbe lőtte magát. Szörnyet halt.

Merénylet a braziliai köztársaság elnöke ellen.

Budapest, nov. 6. (Saját. tud. táv.) *Rio Janeiróban* ma délután egy katona rálőtt a braziliai köztársaság elnökére, *dr. Grudent J. de Moraes Barrosra*. A gyilkosságot megakadályozták a körülállók. Első aki a merénylő kezéből kicsavarta a fegyvert, az elnök unokaöcscse, *Moraes* vezérkari főnök volt. Ez megsebesült, lövést kapott. Ekkora rávetette magát a merénylőre *Bjdencourt* hadügyminiszter, s dulakodni kezdett a dühös emberrel. *Önfeláldozó közbelépése életébe került. A merénylő tört rántott elő és agyonszurta őt.* Csak nagy nehezen tudták ártalmatlanná tenni a gyilkos merénylő gazembert. — Város szerte óriási izgatottság uralkodik, — annyival is inkább, mert a megtámadott elnök nagy népszerüségnek örvend.

Vassos ezredes kilépése a görög hadseregből.

Budapest, nov. 6. (Saját tudósitónk táv.) A visszahonositó bizottság orosz tagja Muzakiba, az olasz biztos Alongroba a franczia pedig Voloba megy, hogy jelen legyenek a tesszáliai bujdosók visszatérésénél. Az epirusi bujdosók elhagyták Artát. Vassos ezredes kilépett a hadseregből és politikai pályára szándékozik lépni. Hivatalos körökben meg vannak győződve arról, hogy a pénzügyi ellenőrzés tervezete nem befolyásolja az állam szuverén jogait.

Egy amerikai politikus a kubai reformokról.

Budapest, nov. 6. (Saját tud. távirata). A »New-York Herald« közli Taylor volt madridi amerikai követ egy levelét, a melyben ez a »Northern American Rewiew«-ben megjelent czikkét avval magyarázza, hogy Canovas minden kubai reformnak ellennsége volt és mert előtte a Canovas által kijelölt reformok csak gunynak látszottak. Saylor azt állitja, hogő a kubai kérdésnek egyedüli megoldása az Egyesült-Államok rügtöni beavatkozása lehet.

Török dementi.

Budapest, nov. 6. (Saját tud. távirata. A konstantinápolyi török hivatalos köröben teljesen alaptalannak mondják az angol lapokban megjelent azt a hirt, hogy Sassunban és Muschban állitólag zavargások törtek volna ki. Hasonlóan alaptalanok az olasz sajtó egy részében megjelent azok a hirek, a melyek Kréta szigetén állitólag a mohamedánok által szervezett felkelésről és keresztényeklakta községek elhamvasztásáról sb. szólnak.

Kanadai tarifák kiterjesztèse Hollandiára és Japánra.

Budapest, nov. 6. (Saját tudósitónk táv.) A kanadai minisztertanács elhatározta, hogy a kölcsönösségen alapuló kanodai tarifák kedvezményeit Hollandiára és Japánra és kiterjeszti.

A havannai autonomisták Sagastanak.

Budapest, nov. 6. (Saját tudósitónk táv.) Egy Havannában tartott nagy autonomista gyülés helyeselte az autonomista-párt fejének Blancs főkormányzóval szemben tanusitott magatartását és elhatározta, hogy Labrát a párt madvidi képviseiőjét megbizza azzal, hogy Sazaste miniszterelnöknek megelégedését fejezze ki üzenetére adott válasza felett.

KÖZGAZDASAG.

TŐZSDE.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt és 15,000 mm. forgalom mellett árak változatlanul jegyeznek.

Határidők.

Határidőben az irányzat nyugodt.

Budapest, nov. 6.

Buza őszre	12.15
Buza tavaszra	11.98
Tengeri	5.40
» novemberre	4.70
Rozs őszre	8.90
Zab őszre	6.45

Értéktőzsde.

Az irányzat nyugodt.

Budapest, nov. 6.

Osztrák hitel	352.75
Magyar hitel	385.75
Államvasut	335.25
Déli vasut	83.—
Rimamurányi	254.—
Magyar jelzálog	274.50
Magyar leszámitoló	250.—
Villamos vasut	285.50
Salgótarjáni	615.—
Iparbank	101.50
Budapest közuti	384.50

Bécs. nov. 6.

Az irányzat nyugodt.

Osztr. hitel	356.75
Magyar hitel	387.—
Államvasut	335.25

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. november 6-án.

Magyar aranyjáradék 4%	121.75
Magyar koronajáradék	99.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	121.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.50
Mag ar földtehermentesitési kötvény 4%	97.75
Talmé ési jog megváltási kötvény	101.10
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	97.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	155.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.—
Osztrák járadék papirban	102.—
Osztrák járadék ezüstben	102.—
Osztrák járadék aranyban	123.—
Osztrák korona járadék	101.50
1860. osztrák államsorsjegyek	143.50
Osztrák magyar bankrészvény	950.—
Magyar hitelbank részvény	386.—
Osztrák hitelintézeti részvény	352.20
Páris vista	334.75
20 márkás arany	952.—
Német birodalmi márka	58.75
London viste	119.70
Páris vista	47.45
20 márkás arany	11.74

SZERKESZTŐI POSTA.

Kiváncsi. Helyben. »Pályázatok lejárta« czimü tegnapi czikküukben szándékosan mellőztük egyesek megnevezését. Az illető, kinek érdekében szót emeltünk, Szücs Dezső tb. városi aljegyző, az »Épitőipartársulat« titkára s különben is nagyon ügyes tollu fiatal ember, ki a »Városi vizvezeték története« czimü munkájával számottevő dolgot müvelt. Reméljük, hogy felvilágositásunk után még inkáb osztani fogja az e tárgyban hangoztatott nézetünket.

T. L. Helyben. Készséggel javitjuk ki a multkori hirünket, a mennyiben nem Korda Gizellát vette el Hoványi Gyula jogtanár, hanem Korda Irént s hogy a tanu Zilahy Lajos nagyszalontai kir. közjegyző volt.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Dr. STEUER BENŐ

egyetemes orvostudor

specziális gyermek-gyógyász

lakását

Budapestről Nagyváradra

helyezte át.

Lakik: Olaszi, Lévay-palota.

Rendel: d. e. 8—9-ig.
d. u. 2—4-ig

Számtalan alant jegyzett ***elösmerő nyilatkozatok,*** a melyek azt igazolják, hogy az általam feltalált a m. kir. és osztrák császári miniszterium által szabadalmazott

Gummi Matinée fűzőim

Ilygienikus szempontból tényleg már Európaszerte ismeretesek és a legjobbaknak elismertettek, a miért is ***minden nőnek*** ugy házi, biczikli, valamint utczai fűzőnek a legjobbnak ajánlhatom.

Tisztelettel

ROSENZWEIG RÓZA,

mellfüző-gyár Nagyvárad Olaszi, Fő-utcza.

Rosenzweig Rósa különleges mellfüző-terme.

Egy kis kivonat a beküldött elösmerő nyilatkozatokról:

Küldjön részemre egy drb. Gummi Matinée füzőt, olyat mint Baloghné őnagyságának küldött.
Budapest, 1896. julius 7.
Baldy János.
Ovoda-tér 2. sz. 9 ajtó.

Az önöknél megrendelt füzővel a legjobban meg vagyok elégedve.
Temesvár, 1897. jun. 16.
Dittel Mária.

A midert melyet részemre küldöttek teljesen kielégitenek.
Megyes, 1897. február 8.
Henter Ágnes.

A küldött füzők rendkivül jók és könnyüek.
Temesvár, 1897. augusztus 17.
Hamburger H.
női divat terme.

2 évvel ezelőtt öntől rendelt Gummi Matinée füzők nagyon megfeleltek. Kérek ugyancsak postafordultával 2 drbot küldeni.
Bistrucz, 1897. szeptember 18.
Bleichen A.-né.
ezredorvos neje.

A küldött füzővel teljesen meg vagyok elégedve. Temesvár.
Messen Johanna.

A miederekkel meg vagyok elégedve, kérem a mértéket eltenni.
Gyulafehérvár, 1897. február 6.
Halász Jolán.

A két füző nagyon jó s küldöm azoknak árát, megelégedésünk kifejezése mellett.
Deés, 1896. január 27.
Kohn Miksáné.

A miederrel nagyon meg vagyok elégedve.
Deés, 1896. május 12.
Stingly Zsigáné,
főkapitány neje.

A füzők megfelelnek, nagyon jók, az egyenes tartók is, mindig öntől fogom rendelni.
Gyulafehérvár, 1895. deczember 31.
Weisz Friedné.

A részemre küldött s teljesen megfelelő füző árát ezennel utalványozom.
Kalocsa, 1897. oklóber 12.
Zambory Luíza.

A füzővel nagyon meg vagyok elégedve.
Baja, 1897. október 26.
Kollár Ernőné.

A füzővel meg vagyok elégedve, kérem a mértékemet megőrizni.
N.-Kikinda, 1897. október 28.
Dr. Kacsirné.

A 4 Gummi Matinée füzőkkel kitünően vagyok megelégedve, hű vevője leszek.
Lugos. 1897, julius 1.
Blumenfeld Róza.

Miután Nagyváradon az ön miedereivel meg voltam elégedve, kérem ide is részemre 2 miedert a megjelölt mérték szerint készíteni és elküldeni.
Késmárk, 1897. márcz. 14.
Gaál Olga, tanárnő.

A küldött miederrel nagyon meg vagyok elégedve.
Temesvár, 1897. szept. 18.
Mener Johanna.

A küldött füző kitünőnek bizonyult és ajánlani fogom. Fogadja megelégedésemet.
Lugos, 1897. junius 30.
Berdach R. fogorvos neje.

Lampel ur utazója által részemre küldött füző kitünőnek bizonyult és nagyon meg vagyok elégedve vele. Törekvésem az ön gyártmányának propagandát csinálni.
Temesvár, 1897. junius 10.
Fischoff Ignáczné
orvos neje.

Az egész tavaszon vártam az ön utazóját, de ő nem jött, most kérem megjelölt mérték szerint részemre egy Negliche brosettel küldeni. A tavaly küldöttel meg voltam nagyon elégedve.
Besztercze, 1897. jun. 2-án.
Nuszbächer Matild,
orvos neje.

Aradi Ransburg Szidónie őnagysága által megismerkedtem az ön gyártmányával és kérem postautánvétellel nekem egy jó alkalmas gumifüzőt küldeni.
Trieszt, Lazaretto Vechio 4.
Mdme **Pollak John.**

Ezennel értesitem, miszerint a füzőt megkaptam s megelégedésemet nyilvánitom.
Ungvárt, 1897. február 2.
Balogh Róza.

Kérem nővérem számára egy füzőt készíteni megtetszett az én selyem füzőm.
A czim Schubert E. Budapest, III. Lajos utcza 50.
Mendel Lajosné.

A küldött füző tökéletesen kielégit.
Kolozsvár, 1896. április 1.
Dombrádi Gyuláné.

A küldött Patent füzővel igen meg vagyok elégedve.
Lugos, 1897. május 30.
Simkovics Józsefné.
tanár neje.

Értesitjük, hogy nagyon meg vagyunk elégedve a füzőkkel.
Gyulafehérvár, márczius 28.
Birnfeld Rezsőné.

A füzőmmel nagyon meg vagyok elégedve maradtam nagyrabecsülője,
N.-Becskerek.
Dregits Anna.

A füzővel teljesen meg vagyok elégedve.
Enyed, 1897. február 21.
Masgyi Istvánné.

A füzőmmel nagyon meg vagyok elégedve.
Maradtam nagyrabecsülője
N.-Becskerek, **Dregics Anna.**

A küldött mieder legnagyobb megelégedésemre sikerült.
Medgyes, 1897. febr. 8.
Auguste Heiter.

Dr. Matolayné ő nagysága ajánlata folytán fordulok önhöz, sziveskedjen egy gummi Neglige-Miedert küldeni. Lukovicsné ő nagysága is öntől kapott egy oly füzőt.
Homonna, 1896. aug. 28.
Polónyi Dezsőné.

A füzővel és halcsonttal igen meg vagyok elégedve.
Bardócz, 1895. szeptember 25.
Bartha Sándorné.

Azon törekvés, melylyel általam ajánlott vevőket kielégitette, arra indit, hogy a helybeli füzőgyárost mellőzve, kegyednél tegyem ezen rendelésemet is, drbja 5 forintig lehet.
B.-Csaba, 1894. május 31.
Baczán Laura, tanitónő.

Rosenzweig Rósa különleges mellfüző-terme.

Krondorfi Savanyuviz

KELLEMES IZE MIATT
UGY MINT ASZTALI VIZ,
DE LEGINKÁBB MINT

gyógyviz

tüdő, gyomor és vizhólyag bántalmaknál sikerrel használtatik.

Nagyváradon kapható: **Kádár János, Janky Antal** és **Wurst József,** uraknál. 207 9—10

Köszönet-nyilvánitás.

Vilmos Ferencz neunkircheni (Alsó-Ausztria) gyógyszerész urnak, — a köszvény és csuz elleni vértisztitó thea feltalálójának.

Hogy a nyilvánosság elé lépek, azt azért teszem, mert legfőbb kötelességemnek tartom, hogy **Vilmos** neunkircheni gyógyszerész urnak, azon szolgálatért, melyet nekem kinos csuz bántalmaim alkalmából vértisztitó theájával tett, legforróbb köszönetemet nyilvánitsam; de egyuttal azért is, hogy mindazok figyelmét, kik hasonló kinos bántalmakban szenvednek, erre a kitünő hatásu theára felhivjam. Képtelen vagyok arra, hogy még csak megközelitőleg is ecsetelhessem átélt szörnyü fájdalmaimat, melyek teljes 3 éven át, minden legkisebb időváltozás alkalmával tagjaimat gyötörték s melyekre hasztalan kerestem gyógyirt s könnyebbülést a bádeni kénes fürdőkben. Ejeken át álmatlanul hánykolódtam ágyamban, étvágyam észrevehetőleg csökkent, arczomról eltünt az életkedv, de eltünt testi erőm is. És a fentebb emlitett thea 4 heti használata után nemcsak hogy tökéletesen megszabadultam fájdalmaimtól, hanem ma, midőn a theát közel 6 hónapja, hogy nem iszom, tökéletes javulást érzek egész testemben. Személyes meggyőződésem alapján merem állitani, hogy mindazok, kik hasonló kinos betegségükben ezen theát választják gyógyszerül, áldani fogják annak feltalálóját: **Vilmos Ferencz** urat.

Kiváló tisztelettel
Streitfeld főhadnagyné,
szül. *Buts hin grófnő.*

307 6—12

Tartós és jutányos, szobafütésre legalkalmasabb

Salgó-tarjáni és petrozsényi Szalon kőszén

ugyszintén

vágott tüzifa

métermázsánkint házhoz is szállitva **legolcsóbb árakon** kapható,

Reich Sándornál,
Szt.-János utczán.

Megrendelhető **telefon** vagy **levelező-lap** utján is. 336 2—5

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál** és **meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer,** melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget „**Horgony**“ védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállitók, RUDOLSTADT.

MAYPOLE SOAP

fest minden szinben és árnyalatban.

Legujabb találmány házi festésre!

Korszakalkotó találmány 500% megtakaritással!

3—4

Ez a világhirü szappan **15 perez alatt** egy kevés forró vizzel ruhát, blouzt, gallért, selyemsávotet, bársonyt, satint, cretont, batisztot, gazét, inget, harisnyát, zsebkendőt, kesztyüt, szalagot, csipkét, stb. bármilyen szinre fest; minden ruhát ujjá varázsol; a festés **szintartó, nem fakul,** méregmentes, a szövetet nem rontja. **Egy drb 40 kr. (fekete és tegetthoi 50 kr.)** ez egy női bluzra elég. Minden darabhoz használati utasitás van mellékelve.

Szabadalmazva az egész világon.

THE MAYPOLE COMPANY LIMITED, LONDON.

Nagyban és kicsinybeni eladás Nagyvárad és Biharmegye részére kizárólag

FÁBRY TESTVÉREK

divatáruházában Nagyváradon **Olaszi Fő-utcza Rimanóczy ház!**

Viszonteladóknak engedmény!!!

Naponként szétküldés.

Partiáru üzlethelyiség változás!

Partiáru üzlethelyiségemet nov. 4-től

„Zöldfa“-utcza, Grünfeld-féle házba

helyezem át.

Eddigi b. bizalmukat továbbra is kérve, maradtam

tisztelettel

MARKOVITS MÓR

partiáru kereskedő.

264 49—52

COAKS,

tartós fütésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag,

Meidinger és egyéb töltőkályhák fütésére legjobb a ***gáz-coaks*** mert a sulyosabb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk ***2 frt*** métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor ***métermázsánként 14 kr. fuvardijért házhoz szállitjuk*** a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyujtunk e ***coaks*** vásárlásánál, a mennyiben, ha egyszere legalább ***250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számitunk.***

Nagyvárad, 1897. novemberben.

Nagyváradi légszeszgyár:
Az igazgatóság.

342 1—12

1897–1898.

Az igen tisztelt vevőközönség szives tudomására hozom, hogy vásárlási utamból visszatérve raktáram a legujabb kész **női- és gyermek-felöltőkkel** valamint **szines** és **fekete** ruhaszövetekkel dusan van felszerelve és hogy azokat

feltűnő olcsó árban

árusitom.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

224—36—50

Aurora legujabb gallérformáju őszi felöltő	—	6 frttól	kezdve.
Niobe közönséges őszi gallér — —	—	1 frttól	,,
Dora jó őszi kabát — — —	—	4 frttól	,,
Jambó finom posztó télikabát szövet bélés	—	9 frttól	,,
Krull jó bolyhos télikabát szövet bélés	—	6.25	,,
Corsó legelegánsabb télikabát szövet bélés	—	11 frttól	,,
Carla gyönyörü szőrme gallér — —	—	9.50	,,
Carla hosszu szőrme gallér — —	—	18 frttól	,,
Brünn jó őszi szövet duplaszéles	—	22 krtól	,,
Trylbi legujabb 120 széles divatszövet	—	65 krtól	,,
Jászay kitünő 120 széles női posztók	—	70 krtól	,,
Házi vászon női fehérnemünek való 1 vég	—	6.85 kr	
Creas vászon női fehérnemünek való 1 vég	—	4.40 kr	
Junó vászon mindenre alkalmas 1 vég	—	2.70 kr	
Polgár vászon legjobb ami létezik lepedő és lábravalónak való $^{9}/_{8}$ széles egy vég 30 rőf	—	5.90 kr	

Szőnyeg, paplan, matrácz, függöny, berliner kendők, posztó kendők, női és férfi kész fehérnemüek, **verseny nélküli olcsó árban.**

Mérték utáni szövetruhák már 15 frttól kezdve.

Biharvármegye legolcsóbb központi női-felöltők

Kérem a czégre vigyázni!

ÁRUHÁZA.

Kérem a czégre vigyázni!

MÁRKUSZ JÓZSEF

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

321 5—10

Hölgyeim!

Mindenkinek saját érdekében áll áruházamat meglátogatni mielőtt szükségletét fedezné, hol roppant választékban az ujdonságok megérkeztek. Női és gyermek felöltők meglepő olcsó árakban ***külön berendezett próba termek.*** Vidékre kivánatra képes árjegyzékek és kelme minták bérmentve küldetnek meg.

1 drb. kabát szép síma posztóból **5** frt **25** kr.	Crull kabát csinos zsinórzattal **9** frt.	Ullrich kabát igen csinos állásu divatos zsinórzással selyemmel bélelve **14** frt	Gyermek kabátok legcsinosabb állásokban **4—12** frtig.
Csinos kétsoros kabát **6** frt **50** kr.	Párizsi ujdonság, Toln kabát legujabb zsinór diszszel **11** frt.	Cleopatra elegáns mutatós kabát, izléses betűzéssel **15** frt.	Gyermek köpenyegek Gallérral . . . **3—7** frtig Empir . . . . **4—9** frtig
Feltűnő elegáns kabát **7** frt **50** kr.	Amelie, zsinórozott selem béléssel **12** frt **50** kr.	Menotti elegáns kabát divatos zsinórzással legdivatosabb színekben **16** frt.	Tibet és szőrme gallérok bámulatos olcsó árakban.
Igen divatos téli kabát **8** frt **50** kr.	Keau kabát a szélén izlésesen zsinórozva **12** frt.	Luther kabát **17** frt **50** kr. Trilby kabát **22** frt.	Bundák és félrádok legolcsóbb bevásárlása.

Szives tudomásul!

A nagyérdemü közönségnek a bevásárlások megkönnyebbitésére havi és heti részletfizetést rendeztem be mindennemü férfi és női divatczikkekre minden tulfizetés nélkül.

Vászonnemüek:					*Schiffonok:*				*Asztalnemük:*			
1 vég jó	minőségü	csoda vászon	30 rőf	**3.40**	1 vég jó	minőségü	spanyol schiffon	**4.98**	Egy 6 szem. damast teriték			**2.50**
1 vég jó	»	Rumburgi »	30 rőf	**5.50**	1 vég jó	»	Chinai »	**5.75**	Egy 12 » » »			**5.—**
1 vég jó	»	» »	30 rőf	**6.50**	1 vég jó	»	Tokió »	**6.25**	Egy 6 » szines készlet			**1.50**
1 vég jó	»	Honi »	30 rőf	**5.90**	1 vég jó	»	Sroll »	**6.50**	Egy 6 » ajour »			**4.—**
1 vég jó	»	Iris »	30 rőf	**7.90**	1 vég jó	»	Tigris »	**6.95**	6 drb amerikai türölköző			**2.40**
1 vég jó	»	Szepességi »	30 rőf	**5.25**	1 vég jó	»	Damast gradl	**6.60**	6 drb damast »			**2.—**
1 vég jó	»	» »	30 rőf	**6.25**	1 vég jó	»	valódi Damast gradl	**9.80**	6 drb szepességi »			**2.65**
1 vég jó	»	Lepedő »	$^8/_4$	**8.40**	1 drb. Takács szövött derekalj			**2.50**	6 drb bojhos szines türölköző			**3.85**

Szenzácziö! 1 drb 2 személyes 5 zsinóros selyem paplan paplan paplan 6.50

1 téli angol ruha kelme teljes ruhára való **1.40**. 1 teljes himalaja ruha **2.50** 1 teljes angol ruha **3** frt. 1 különleges divat **4.25**	Francia és angol kelmékben különlegességek. Fekete szintartó gyapju kelmék gyári áron alul. Flanelek **20** krtól.	Fehér és krém kelmék leszállitott árban. Mintázott angol blous bársonyok **55** kr. Bársonyok dus választékban.	Szines selymek **35** krtól Fekete div. selymek **85** » Szines plüschök . **85** » A legujabb disznemükben nagy választék.

Flanel takarók 2000 drb választékból legujabb minták 1.80.

Divatos mosó barchet jó szinekben **14** kr. Francia barchettek meglepő mintázattal tartós szinekben **24** krtól feljebb.	Feh. pique barchet gyönyörü mintázattal **21** krtól feljebb. Fehér Schnürl barchet **30** krtól feljebb.	Igen jó meleg flanel alsószoknya **1** frt. Flanel alsónadrág **75** kr Szatén alsószoknya flanel béléssel alól hímzéssel **3.25**	Igen jó minőségü férfi meleg alsó ing **90** krtól feljebb. Ugyanolyan alsó nadrágok pölyhös belzettel **90** krtól feljebb.

Foulárd szaten olcsóbb mint bárhol, 10 kr. méterje.

Nyomatott tulajdonos: Szent-László nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.